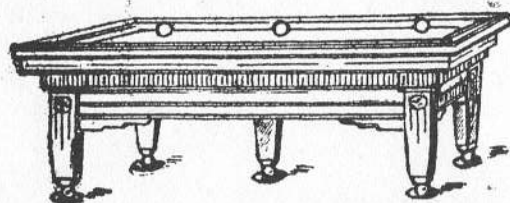

Het Biljartsport

staat in het Teeken van Vooruitgang. Wacht daarom niet langer. Laat uw biljart vakkundig hernieuwen, U hebt de fabriek bij de hand. Alle onderdeelen en herstellingen. — VRAAGT PRIJS.

EERSTE LIMBURGSCH E BILJARTFABRIEK
L. RAEDSCHELDERS, MAESEYCK

Tel. 117.

COMPLETE CAFÉ-INSTALLATIES

VOOR AL UWE

Land en Tuinbouwzaden

wendt U in volle vertrouwen tot het **Huis**

B. POUKENS-BARTHEL

Bleumerstraat 85, MAESEYCK, TEL. 62

Matige Prijzen.

Gewaarborgde Zaden.

Prijslijst op aanvraag.

P. S. -- Ook alle soorten gekeurde plantaardappelen.

MINZAAM AANBEVELEND. t. o.

Uit MAAS- en KEMPENBODE van 26.03.1932

de maaseikenaar

3 maandelijks contactblad

jaargang XVII - 1986 / nr. 4

Inhoudstafel

	Pagina
Woord vooraf	121
Maaseik 1926-1986: een tijdsbeeld	122
10 Jaar Pharaldis + 5 jaar Saltarello.	127
Maaseikenaren promoveerden	129
Uit de oude doos	129
De Malpos	131
Maaseiker spreekwoorden, zegswijzen en uitdrukkingen	132
In memoriam: Directeur Konings	134
In memoriam: Jean Bosmans	135
Het Maaseiker cursiefje: De Beiaard	136
De Maaseikenaar: Sportief: Jeu de Boules in de stad!	139
Maaseiker Revue 1986	141
Een turbulente kermiszondag	142
Maaseikenaren publiceren	144
Maaseiker A-Capellakoor 1927-1986-'87	146
De stam Sijbers, Sybers, Sipers	149
Museum- en Archiefnieuws 8	150
Saltarello in Melun	151
Toponymisch praatje: de nieuwe Lochterbrug	153
Maaseiker Nieuwsbrief	156
Vandermaesen ontmaskerd.	158
"Het Heilig Wammes"	161
Wie was Abbé Janssens Jean Herald?	163
Bescherming van 7 monumenten en hun omgeving	164

Foto omslag:

HET GOLDEN HOOFFT (1690)

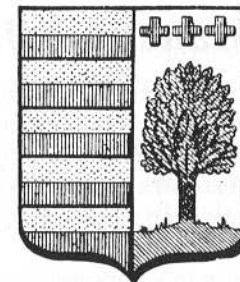
Deze bronzen figuur, nu ingemetseld in de gevel van het huis nr. 23 op de Bosstraat vormde tot voor enkele decennia het centrum van het uithangbord van hetzelfde huis.

Over de oorsprong van de zeer verspreide huisnaam "het Gulden Hoofd" bestaan er verscheidene theorieën. Sommigen menen dat het oorspronkelijk De Gulden Kop was, de drinkkop die uithing aan herbergen en drankhuizen. Anderen zien er een godsdienstig symbool in en wel het hoofd van Johannes de Doper, die in vroeger eeuwen ook vereerd werd als de beschermheilige der herbergen.

Dat heel wat huisnamen de toevoeging "Gulden" bij zich hadden, is best te begrijpen omdat het een aangewezen kleur was voor uithangborden en wel wegens de goede zichtbaarheid.

(Foto: Fr. Colsoul)

Woord vooraf

Terwijl Parijs gevangen zit in het web van de angst, een zekere Anna, een stok in het hoenderhok van het onderwijs heeft geworpen, Mavoc met kampioenpretenties van start is gegaan, de pyramide van Cheops op het punt staat haar laatste geheimen prijs te geven en de Maaseiker Revue de mensen zit te verwennen met heuse klantenkaarten, zit de hele redactie van "De Maaseikenaar" met kloppend hart en vol verwachting uit te kijken naar het keurig ingevuld overschrijvingsformulier (dat blanco hierbij gaat) van al die trouwe en geïnteresseerde lezers van haar periodiekske, nu ze aan het begin van haar achttiende jaargang staat. Nee, een geboortepremie hoeft al lang niet meer - al mag dat nog steeds - maar zonder die luttele 250 frankskes van u allen voor een heel jaarabonnement krijgen we dat papieren Maaseiker monumentje niet meer gedrukt. En dat zou toch zonde zijn, niet? Zeg nu zelf, wat zou Maaseik zijn zonder dat kleurrijk kaleidoscoopje van nostalgische dromen en geweldige openbaringen uit de actualiteit? Hoe kleurloos zou ons stadje zijn zonder dat handig kleinood van chauvinistisch heimwee en culturele aansprakelijkheid?

Ik zou het echt niet weten!

..."Je hebt je formulier al ingevuld" zeg je?

Fijn. Slaap dan maar op je twee oren, al kan de redactie dat niet, want het volgend nummer wil ze weer tot in de puntjes afwerken; en binnen enkele weken vind je het stellig in je brievenbus samen met veel dank van de ganse

Redactie.

Maaseik 1926-1986: een tijdsbeeld

Tijdens het feestmaal van de zestigjarigen in het cultureel centrum Achter Olmen op 6 september jl. hield Jan Claessens volgende tafelspeech in het "Maaseikers" voor zijn 88 disgenoten.

Beste stralende jongemensen van rond de 60. Beste geboren, getogen, uitgeweken en vandaag teruggekomen, ingeweken, aangetrouwde en ingetrouwde Maaseikenaren,

Mijn moederspraak is het Mechels, het Maaseikers heb ik geleerd van mijn kameraden op school. Toch zal ik op verzoek van het comiteit proberen de tijd tussen de soep en de aardappelen een beetje op te vullen in het Maaseikers met zo min mogelijk fouten tegen het plat.

Een eerste woord van dank gaat naar de leden van het comiteit die deze dag hebben voorbereid met een grondig onderzoek van de burgerlijke stand van '26, met het schrijven van zoveel brieven, met het opstellen van een degelijk programma, met de creatie van de eervolle onderscheiding in de orde van het eikelke, met het ontwerpen van de etiketten op de wijnflessen en met het bezorgen van blijvende, getypte documenten: ik noem alfabetisch Lucien Boonen, Leon Cremers, Karel Engelen, Marcel Hendrickx, Jaak Hoedemakers, Thérèse Leyen, Antoinette Martens, Jef Raedschelders, Mia Vandesande. En ik bedank ook u allemaal omdat ge deze dag hebt willen vrijmaken om eens samen te zijn met de vrienden van uw jaren. Als de haren grijs en dun worden heeft men daar nog meer nood aan als vroeger.

Ik feliciteer u ook allemaal, want iedereen is in het leven iets geworden: ouder en verstandiger.

Speciaal een woordje voor wie uitgeweken is en hier nu present is. Het is beezen: men kan de Maaseikenaar wel uit de stad halen, maar de stad niet uit de Maaseikenaar. Het doet me denken aan de oude Maaseikenaar die per trein terugkwam uit de vreemde voor de grote kermis en die in Elen in de eerste wagon overstapte om eerder in Maaseik te zijn.

Beste jubilarissen,

Ik heb gemeend dat het interessant zou zijn om in mijn speechke iets te vertellen over het Maaseik van 1926.

In het stadsarchief heb ik niet veel kunnen vinden, juist wat nuchtere cijfers: in dat gezegend jaar ging het aantal inwoners omhoog van 5370 naar 5409, dank zij de 151 geboorten die de 55 sterfgevallen en het uitwijkingsoverschot van 57 compenseerden. De gemeentebegroting voorzag toen nog geen 700.000 fr. inkomsten en een overschot van royaal 100.000 fr. De namen van de secretaris en de ontvanger waren toen Louis Vandesande en Pierre Van Dinter.

Gelukkig heb ik als aanvulling het "Limburgs Volksblad", uitgegeven door Jean Denis en zonen, mogen inkijken en ik bedank de familie hiervoor harte-

lijk. Voor de prijs van 8 fr. per jaar konden de Maaseikenaren wekelijks heel wat nieuws uit de stad en de streek vernemen met veel reclame van de commercianten en aankondigingen van de notarissen Dandoy en Schoolmeesters en de huissier Severijns. Het eerste onderwerp dat in deze nieuwe gazet in dikke letters kwam te staan was de watersnood. Van de week voor nieuwjaar begint de Maas te wassen, het peil komt op het laatste 25 cm hoger als in 1880. De mensen en het vee worden in veiligheid gebracht, want het water stroomt op verschillende plaatsen over de dijken. Alle Maaseikenaren zijn in de weer en de ergste ramp wordt vermeden door het standhouden van pastoordijk in Heppeneert. Dr. Driane gaat per boot zijn zieken bezoeken en de gebroeders Tist, Fen en Driek Schulpn reddten op gevaar van hun leven een zekere vrouw Hansen in Heppeneert. Ze was op een stoel gekropen boven op de tafel. Aldeneik en Heppeneert krijgen het bezoek van gouverneur Verwilghen, samen met député Moors, burgemeester Timmermans en schepen Claessens. Een lokaal comiteit zorgt voor hulp aan de geteisterden. Op steunlijsten staan vele namen vermeld: de burgemeester en de député, deken Kubben, juge Stiels, apothekers Van Venckenray en Colson, chirurg Lambrichts, dokters Quix en Philips, kolonel Aerts, gemeenteraadsleden Philips en Dahmen-Neel, rentenier Heyligers, de bankdirecteur en de kapitein Woussen. Na de miserie komt ook weer plezier: de vastenavond komt aan. Maar de gemeenteraad verbiedt van zich te maskeren. De openbare danspartijen moeten ophouden zondag en maandag om 2u. 's nachts en dinsdag om 12u. De reporter schrijft dat nergens sprake is van vechten of ruzie maken.

Na de stille tijd vóór Pasen wordt aan toneel gedacht. Het Vlaams Volkstoneel voert "De vuurproef" op, een spel in drie bedrijven van Frans Delbeke en Gerard Walschap. De plaatselijke toneelclub "Willen is Kunnen" brengt twee keren "Judas" van Cyriel Verschaeve op de planken.

Een vereniging die regelmatig vergadert is de bond van de grote gezinnen met als ijverige secretaris meester Jules Jongen, die nu in de negentig is en zijn naam alle eer aandoet.

De dertigste mei wordt een middenstandsbond opgericht.

Dan lezen we over verschillende religieuze plechtigheden: 6 juni sacramentsprocessie, 13 juni jubelfeest van "de fraters 75 jaar in Maaseik" met een jubelcontate van Blinde Fons, 20 juni kermisprocessie.

's Daags tevoren is er een dansfeest voor de noodlijdende oud-strijders in de danstent van "de Meyleman": de inkom is 3,50 fr., de dans is vrij, de leden kunnen gratis binnen en mogen één familielid meebrengen.

Het enige bouwwerk van openbaar nut dat in '26 tot stand komt is het slachthuis. De eerste steen wordt die maand door de burgemeester gelegd. Bijna alle slachters van Maaseik zijn daar en na dit heuglijk feit wordt menig pintje gedronken.

De voetbalclub wordt opgericht onder de naam M.V.V. en speelt op het ter-

rein van de pupillenschool, waar later de kazerne zal komen, een eerste match tegen Rust Roest Neeroeteren, stand: 4-2.

Het voetbalterrein De Pupillenschool in 1932. Later zou er de kazerne gebouwd worden.

Boven v.l.n.r. Schouterden, Ber Voorjans, Ber Hamaekers, Kris Cuypers van Neeroeteren, Willem Smits, Thieu Francot, Fernand Evers, Paul Wijnen, Berke Kraewinkels, Henri Snijckers, Albert Lefevre. Beneden: Jean Peymen, Jaak Kraewinkels, Louis Plessers van Rotem, Pierre Berghs, en Jeng Jeangke Corstjens. (Foto: Robert Dalemans, Aarlen.)

Maaseik wordt ook nog belangrijker als verkeersknooppunt want daar komen autobusdiensten van Maaseik naar Roermond en van Sittard over Maaseik naar Weert.

Na half juli wordt verslag uitgebracht over de prijsuitdelingen van de école moyenne, het college van de kruisheren, de fratersschool en de ambachtsschool St.-Jansberg. Een paar namen van onderwijzsmensen uit die tijd kennen we allemaal nog: directeur Neven, prior Huvenaars, frater Alpheüs, directeur Bernard Claessens.

Vanaf begin september denkt men aan de leerlingenwerving, niet alleen voor de gewone scholen, maar ook voor de leergangen voor boom- en groenteteelt in de école moyenne, voor de gewestelijke landbouwschool bij de fraters en voor de beroepstekenschool, die als voorwaarden stelt: 14 jaar oud zijn en de vier hoofdbewerkingen van de rekenkunde grondig kennen.

De elfde september vierden de noor(d)mannen van de noorderwijk hun 35-jarig bestaan met kanongebulder, een souper bij Jaak Corstjens en een

lekker pintje aangeboden door de nieuwe leden.

Wat voortdrachtavonden aangaat heb ik in het hele jaar '26 één keer het Davidsfonds vermeld gezien voor een spreekbeurt van Dr. Constant Godelaine over "Modern toneel". Gerard Walschap en Alice Nahon zaten onder het publiek. Maar herhaaldelijk is er sprake van de studiekering in het patronaat, soms met bekende namen als pater Callewaert, pater Stracke, professor Bessemans, kruisheer Drost, pater Anicetus Cool.

In Maaseik was dus een druk cultureel leven, maar ook het politieke leven kende een hoogtepunt. De tiende oktober waren gemeenteverkiezingen. Drie lijsten werden ingediend, die kopstemmen, onvolledige en bonte naamstemmen wisten te behalen: lijst 1, de katholieke lijst, behaalde 1521 7/11 stemmen, lijst 2, de onvolledige lijst Repriels, 132 9/11 stemmen, lijst 3, de liberale lijst, 758 2/11 stemmen. Gekozen waren: Winand Timmermans, Adrien Evers, Charles Konings, die later het schepencollege zouden uitmaken, Frans Van Rossum, Mathieu Verstappen, Henri Telen, Louis Voets, Jacques Paumen voor de meerderheid en Fernand Philips, Jean Smeets en Fernand Verkissen voor de oppositie. Tot zover dit tijdsbeeld van 1926.

Hoe verliep het verder met Maaseik?

Het geheugen houdt een reeks flitsen uit die 60 jaar vast: de komst van de grenswacht, de mobilisaties, de tiende mei '40, de bevrijding, de overwinningstoet, de Harlindis- en de Relindisfeesten, de vette naoorlogse jaren en de magerder jaren na de oliecrisis.

We hebben Maaseik zien wakker worden uit de negentiende eeuw.

Wat is allemaal niet veranderd: het doorbreken van de wallen, de aanleg van de ring die Maaseik - tegen de natuur in - afsnijdt van de Maas en ook van Aldeneik en Heppeneert, de bouw van de statie - nu al afgebroken -, de kazerne, de cinema's, de brede brug, de museums, het hospitaal en het bejaardenhuis, het douanekantoor, de scholen, de gendarmerie, de post, het woonwagenkamp, de telefooncentrale, de kerk in 't Ven, het zwembad, de sporthal, het cultureel centrum, het parochiecentrum, de grootwarenhuizen, ganse woonwijken met hoogbouw, het industrieterrein. De bibliotheek en de muziekschool kregen uitbreiding. En dan zijn er de magnifieke restauraties van zoveel gevels en de modernisering van huizen, winkels en cafés. We hebben de opkomst van het openluchttheater meegemaakt en het ook zien verdwijnen; trams en treinen hebben een laatste keer getoeterd en gefloten; van het zwembad in open lucht en de dansgelegenheid bij Repriels heeft de jeugd een twintig jaar kunnen profiteren.

Met de verkaveling van de "Engelse hof" op de middelste steenweg werd de kans op een stadspark verkeken.

Helleputte kwam een tijdlang aan de Bospoort de richting van Brussel aanwijzen en verhuisde toen naar de Eikerpoort in een groen kader.

Volgens de politieke kleur werd vroeger geturnd in de "Lichamelijke Opvoeding" of in "Sterk als Eik", werd toneel gespeeld door "De vrije Kunst" of

door "Vast als Eyck bij der Mase", werd naar de film gegaan in de blauwe zaal of in de zaal Van Eyck. Sportmensen verstonden zich beter: de duivenmelkers voelden zich thuis in "De Olijftak", de vissers in "De Snoek", de voetballers in M.F.C. voor de oorlog eens ongeslagen kampioen in de hoogste afdeling van de provincie.

De Concordia was niet altijd eendrachtig, maar zorgde voor menig concert en het A-capella-koor kende onder de leiding van Dr. Hendrix grote successen. De "Draaiende Jantjes" waren de eerste cabaretartiesten die we konden bewonderen. Een paar verenigingen die in het sport- en cultureel leven van na de oorlog een rol spelen zijn de Mavoc en de Bacma, het Heilig Wammes, de Speelgroep Van Eyck, het Jeugd-toneel, de Culturele en Geschied- en Oudheidkundige Kring en in één adem het Davidsfonds, het C.S.C. en het Willemsfonds. De V.V.V. zorgt voor een degelijke opvang van de toeristen. We hebben in al die jaren oude Maaseiker figuren zien verdwijnen: burgemeesters, dekens, notabelen en werkende mensen, ook jaargenoten, al te vroeg.

En nieuwe Maaseikenaren kwamen er bij, door geboorte wel tien procent minder als vroeger, maar daar waren ook inwijkelingen, dikwijls van over de Maas, ook van over de Tösj, zelfs uit Marokko.

En dan zijn er de halve Maaseikenaren, die hier komen winkelen, op de terrassen genieten of met de boot varen, surfen en kamperen.

Maaseik leeft meer dan ooit tevoren onder het waakzaam oog van Jan en Hu-

bert Van Eyck. Wij hopen hier nog in lengte van jaren de voordelen te hebben van een stad en toch niet de nadelen van een grote stad.

Vandaag kunt ge dus niet alleen spreken over wat voorbij is, aanvullen wat ik niet verteld heb, maar ook plannen maken voor morgen en overmorgen. Wie niet hier is heeft ongelijk. Bij een volgende samenkomst die zeker komt, is gelegenheid om dat goed te maken.

En nu gaan we de gekende kookkunst van Jeske en Mady alle eer aandoen. Ik wens u allemaal goede appetijt.

Jan Claessens

10 Jaar Pharaldis + 5 jaar Saltarello

Enkele maanden geleden vierde het Maaseiker Muziek-ensemble Pharaldis zijn 10-jarig bestaan. Uit de rede van Mevrouw G. Debruyne, voorzitter, laten wij hier een overzicht der activiteiten van deze vereniging volgen.

In 1976 ontmoette muziekleraar Guido Beckers tijdens een vakantie cursus te Delft de Heer Willy Martens, organist en directeur van de muziekschool van Bree. Uit dit contact volgde er een uitnodiging voor de leerlingen van de blokfluitklas van Maaseik. Zij zouden samen met het St.-Ceciliakoor de Kerstnacht mis opkluisen te Bree. Pharaldis was geboren.

Ook bij de jongere leerlingen van de muziekschool voelde Guido Beckers de nood hun opgedane kennis in de praktijk om te zetten en zo ontstond amper vijf jaar later de zanggroep Saltarello.

Wij herinneren ons nog allemaal het eerste optreden: een Passie-concert in de parochiezaal. De koralen van de Mattheuspassie van Bach werden gezon-

gen, voorgedragen en uitgebeeld door enthousiaste kinderen voor een volle zaal.

En ondertussen is die groep van 20 leden in die vijf jaar meer dan verdubbeld. De samenwerking tussen beide groepen resulteerde in een druk bezette agenda. Wij telden in de voorbije jaren niet minder dan 90 concerten en 47 missen.

Er is jaarlijks ofwel een St-Cecilia-ofwel een Kerstconcert met daarbij een zomerconcert voor eigen publiek te Maaseik. Met de opbrengsten hiervan dekken wij praktisch alle onkosten van het koor. De andere concerten proberen wij ofwel gratis ofwel als benefiet-optreden te verzorgen.

Op deze wijze stimuleert Guido Beckers de jongeren hun talenten belangeloos in dienst te stellen van het sociale en culturele gebeuren.

Hierbij vermeld ik de Kerstconcerten in samenwerking met het A-Capellakoor van Maaseik of met het Harlindis en Relindiskoor van Aldeneik. Verder Kerstconcerten in kerken/ziekenhuizen en bejaardentehuizen in Genk, Hasselt, Tongeren, St.-Truiden, Susteren, Opoeteren, Opitter en op de militaire basis van Kleine Brogel. Paasconcerten in Genk, Tongeren, Kortrijk, Vichte, Oedelem en dit jaar zelfs in het Begijnhof van Brugge. Het opluisteren van vernissages, leerlingenvoordrachten en academische zittingen zoals de Jubileumviering der Eerwaarde Zusters, de Jaarfeesten van het Instituut-ter-Engelen, van St.-Jansberg en van het St.-Oda-instituut te Neerpelt. De medewerking aan het programma Puur Maaseik, aan de feestzitting 25 ANC, aan de Preud'homme-viering en aan Jong Limburg zingt. Een concert ten voordele der oudervereniging van nierdialyse-patiëntjes in Rotselaar en een opname in de BRT.-studio's. Er waren tientallen huwelijks- en jubileummissen, maar ook enkele begrafenismissen.

Daarbij kwamen nog de studiedagen in Clervaux, Knokke en Overpelt. De jaarlijkse concertreizen in de zomermaanden vormen zeker een hoogtepunt in het rijke koorleven. Er waren reizen naar Frankrijk, Zwitserland, Denemarken en Berlijn (zie hierover een verslag elders in dit blad). Tijdens al deze reizen wordt er zeer veel aandacht besteed aan het culturele en sociale aspect. Steeds zijn er ook in het buitenland optredens voor zieken en bejaarden.

Vermeldenswaard tenslotte is de deelname van Pharaldis aan het Muziekfestival voor de Jeugd te Neerpelt in 1984 waar een 1ste prijs cum laude werd weggekaapt. In mei laatstleden waagde ook Saltarello er zijn kansen en ook zij werden gewaardeerd met een 1ste prijs.

Tot daar een terugblik op het rijkgepulde programma van Pharaldis en Saltarello.

Onze dank gaat naar Guido Beckers voor zijn kunde en zijn inzet, maar ook voor de vaderlijke hand waarmee hij deze jongeren leidt en hen bezielt met zijn liefde voor de muziek.

G. Debruyne, voorzitter.

Maaseikenaren promoveerden

Ieder jaar zijn er heel wat stadsgenoten die een universitair diploma verwerven, doch niet zo vaak gebeurt het dat één van hen promoveert en de doctorsbulle verwerft. De afgelopen maanden echter viel deze eer te beurt aan maar liefst twee jonge Maaseikenaars Robert Dirckx, Harlindisstraat 18, geboren op 26.4.59, deed zijn middelbare studies aan het Koninklijk Atheneum van Maaseik waarna hij aan de V.U.B. licentiaat werd in de Plantkunde. Op 3 maart 1986 behaalde hij met de grootste onderscheiding de graad van doctor in de Wetenschappen met het proefschrift "Somatic cell genetics of *Nicotiana plumbaginifolia* virram, isolation and characterization of nitrate-reductase deficient and amini acid auxotrophic mutants isolated in haploid protoplast cultures". De titel van de stelling luidde: "Een strategie voor resistentie tegen Globodera kan ontwikkeld worden in *Solanum tuberosum*. Promotor van het werk was Prof M. Jacobs (VUB-Magazine, 1986, nr. 4). Aan de universiteit van Amsterdam promoveerde Luc Dewit op het proefschrift: "Tolerance of the small and large intestine to irradiation and cis-diammine dichloro platinum".

Dr. Luc Dewit deed zijn middelbare studies aan het Koninklijk Atheneum en aan het H.-Kruiscollege te Maaseik. In Leuven studeerde hij geneeskunde en specialiseerde hij in de radio-therapie.

Vanaf 1982 is hij als radio-therapeut werkzaam in het bekende Antoni Van Leeuwenhoekziekenhuis te Amsterdam.

Wij wensen beide gepromoveerden een schitterende wetenschappelijke carrière.

Martin Boonen.

Uit de oude doos

Als trouwe lezer van "De Maaseikenaar" en daarbij als geboren Maaseikenaar (1917) maar sinds 1938 werkzaam en sinds 1942 woonachtig in Genk, houd ik eraan U van harte geluk te wensen met Uw steeds zo goed verzorgde uitgave welke bij mij regelmatig vele herinneringen oproept en me steeds doet terugdenken aan die goeie oude tijd.

De foto van jaargang 1986 nr. 1 "Uit de Oude Doos" nl. de kleuterschool van de Zusters van Liefde 1925-1926 waarop ik nog meerdere gezichten herken bij het lezen van de namen, heeft er mij toe aangezet U bijgaande foto gemaakt op 28 mei 1924 in de fratersschool op de Bleumerstraat bij gelegenheid van onze eerste communie toe te sturen gezien ik nog steeds al de namen en voornamen van mijn toenmalige klasgenoten ken, al is dit dan ook al meer dan 62 jaren geleden. Wij staan daar getrokken voor het welgekende bord

hetwelk ons de eerste woordjes moest bijbrengen welke mij steeds zijn bijgebleven:

Aap - roos - zeef - muur - voet - neus

Lam - gijs - riem - muis - ei - juk

Jet - wip - does - hok - bok - kous.

Onderste rij van links naar rechts:

Jan Broeks (geknield)- Albert Theunissen - Georges Sevrijns - Antoine Denis (alledrie zittend) Henri Cremers (op een knie).

Vóór onze leraar Frater Ambrosius staan van links naar rechts:

Albert Jacobs - Mathieu Geraerts - Antoine Ubben - Antoine Paspont (boven).

De drie zitters in het midden bovenaan: Jos Paumen, daaronder van links naar rechts: Antoine Reulens - Prosper Joyeux.

Rechts van het bord van boven naar onder rechts:

Antoine Verhoeven - Albert Van Esser - Albert Peustjens - Alb. Broekmans. Bij mijn weten zijn nog steeds in leven: Jos Paumen, gep. schoolhoofd. Alb. Peustjens gep. haarkapper; Alb. Broekmans, gep. Generaal-Majoor.

Het zal mij en zeker ook meerdere oude klasgenoten voor zover zij nog in leven zijn veel plezier doen deze foto te zien verschijnen in "De Maaseikenaar". Met herhaalde gelukwensen en vriendelijke groeten,

Albert Theunissen.

Maaseiker Filatelisten Vereniging

De Maaseiker Filatelistenvereniging De Malpos maakte aan onze redactie haar activiteitenkaldender 1986/1987 over.

Hieronder volgen de voornaamste data:

Ruilvergaderingen (veilingen + voordrachten) telkens op de 2de maandag van de maand (behalve juni 1987) in Achterolmen, telkens om 20 uur, nl.

8 sept 86

13 oct 86

10 nov 86

08 dec 86

12 jan 87

09 feb 87

09 mrt 87

13 apr 87

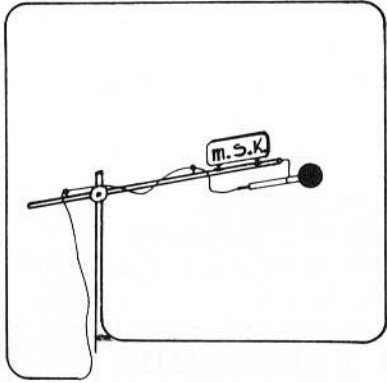
11 mei 87

15 jun 87

Bijzondere ruilbijekomsten voor beginnende en jeugdleden zullen in Achterolmen doorgaan op zondagvoormiddagen 26 oct 86 en 30 nov 86. Aanvang telkens om 10.30 uur.

Alle filatelisten en nieuwsgierigen zijn welkom. Toegang is gratis. Lid van De Malpos kan men worden mits een bijdrage van 200 fr te storten op de bankrekening van De Malpos, 335-0141773-05. Hierdoor ontvangt men regelmatig het tijdschrift De Koewtelaer en alle andere interessante filatelistische mededelingen en kan men genieten van voordeelprijzen bij aankoop van filatelistisch materiaal, postzegelabonnementen, enz. enz.

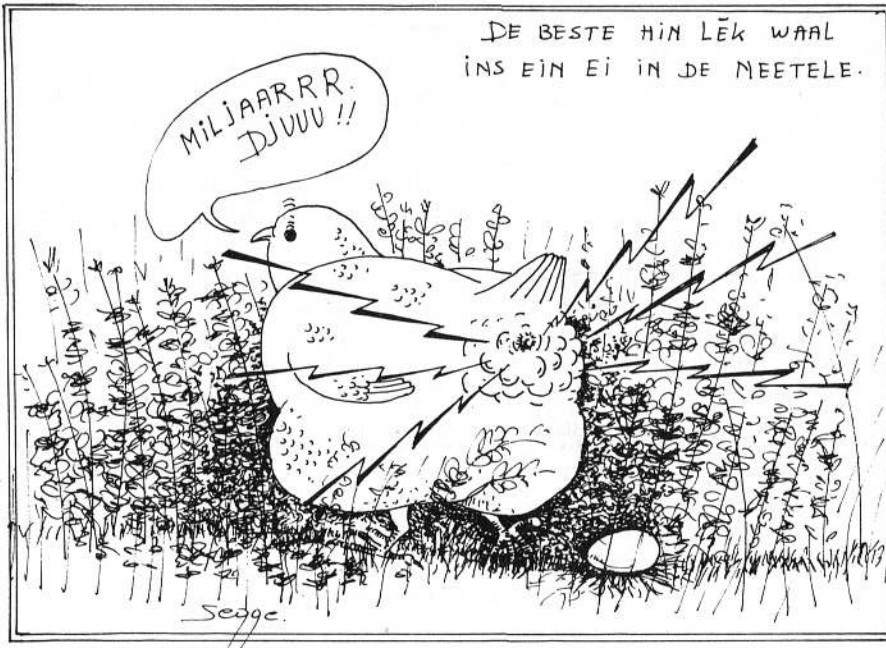
Tony van Wijck.

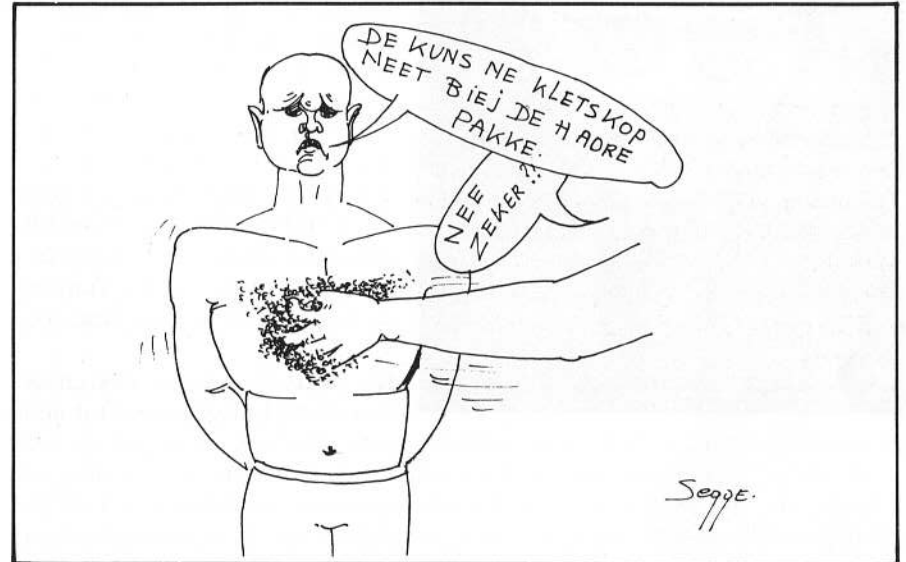
Maaseiker spreekwoorden, zegswijzen en uitdrukkingen

(vervolg)

- 1) Alle terf haet zemele (= ieder heeft zijn gebrek)
- 2) Hae haet ziênj doeëdshummen aan (= hij maakt het niet lang meer)
- 3) Aw luuj môt m'n ieëre, Jông luuj môt m'n lieëre!
- 4) Emes in ziênj èrte sjiëte (= iemand beledigen).
- 5) Hae smieërt ziênj bôtteram van twieë kante (= hij is nogal verkwistend)
- 6) God zal 't Uch loeëne, mèt èrte en mèt boeëne!
- 7) Di-j trèkken aan ei zeil (= twee handen op een buik)
- 8) Eine groeëte gevel seert 't hoëws (zegt men tegen iemand met een grote neus).

- 9) Van de leefde allein blif de sjouw neet rouke!
- 10) Waem de lèjjer op wil, môt van ôngeraan beginne!
- 11) Nao de blaajer valle de buim (= de groten ondergaan hetzelfde lot als de kleinen).
- 12) Dao lik nog gei struuspeer sjeif (= alles is er netjes opgeruimd)
- 13) Es-te alles wèts hoofst-te neet nôwsjiërig te zeen.
- 14) Pestoeër duit gein twieë mèsse vuur ei gelsj!
- 15) Opgestange is plaats vergange, trök gekômme, niks gevônje!
- 16) Hae haet dao get te bakke gemaakt! (= hij heeft daar wat aangericht!)
- 17) Hae geit doeër 't getuujg ôwt (= hij werkt te hard)

- 18) Geine zoëmer zônger rieëge (= alles heeft zijn onaangename kant)
- 19) Me môt blome plökke es ze bleuje (= de gelegenheid waarnemen).
- 20) Ze greuje mich ouch neet op miênjne rök (= zoveel geld heb ik niet)
- 21) Dae maag dao op de taofel sjiëte (= hij kan daar geen kwaad doen)
- 22) Dae spuijt 'r neet op (= hij is er niet vies van, hij lust het wel)
- 23) Det is ein awt vel (= oude man of vrouw)
- 24) Ich hób het weer gevrieëte (= ik krijg weer de schuld)
- 25) Hae zuujt ze vleege (= hij barst van de honger. Ook: hij is niet goed wijs)
- 26) 't Riëgent det t zeik!
- 27) Zeiknaat zeen.
- 28) Eder pond geit doër de mond (= de oorzaak bij een dikkerd is het overdagig eten).
- 29) 't Is neet altiëjd kèrmis (= hier moet ook gewerkt worden)
- 30) Woe de zon sjiëjnt is de maon neet nudig!

In memoriam: Directeur Konings

Niet onvoorbereid en niet onverwacht overleed op 14 juni 1986 een persoonlijkheid die veel voor Maaseik en de brede omgeving betekend heeft nl. E.H. Wim Konings. Geboren te Bree in 1904 werd hij in 1930 in Luik tot priester gewijd. Hij was achtereenvolgens leraar aan het College van Herstal en tegelijkertijd zondagskapelaan te Millemort; in 1933 werd hij directeur van de beroepsschool in Herstal, in '38 directeur van de vakschool van Maasmechelen om in '43 benoemd te worden tot directeur van het Technisch Instituut Sint-Jansberg, functie die hij tot 1970, dus 27 jaar, zou uitoefenen.

Hij heeft de kleine vakschool van die tijd uitgebouwd tot een

groot en volwaardig Technisch Instituut bekend in heel de streek en ver daarbuiten. Zijn beleid werd gekenmerkt door de kwaliteit van vorming en opleiding die de school verschaftte, door de algemene vorming die hij aan zijn leerlingen wilde meegeven en door de christelijke geest. Lang voordat er van een team gesproken werd maakte hij van zijn personeel een hechte en aaneengesloten groep die zich met hart en ziel inzette om de school waar te maken.

Hij was een vastberaden man, een doorzetter, een volhouder, een stille werker met een spreekwoordelijke gastvrijheid.

Als directeur van de school heeft hij gebruik gemaakt van zijn persoonlijke talenten om iets te doen voor de stad en haar omgeving.

Hij was een diep overtuigd Vlaamsgezind priester die het als zijn plicht beschouwde zich in te zetten voor de ontwikkeling van zijn volk. Hij riep een openluchttheater in het leven op het domein van Sint-Jansberg dat in die tijd (1949-1961) bekend was in heel het Vlaamse land en in het naburige Nederland. Hij richtte met behulp van de school één van de bekende speeltuinen op. Kortom een welgevoeld leven.

Na zijn op-ruststelling in 1970 was hij als voorzitter van de Beheerraad van V.Z.W. Sint-Jansberg nog nauw betrokken bij de school. In de kapel Sint-

Jozef van het Ven hielp hij mee de diensten verzorgen. Een hoogtepunt in die periode was voorzeker zijn gouden priester-feest in 1980 dat met veel luister gevierd werd in de kapel van 't Ven en dat door heel de schoolgemeenschap van Sint-Jansberg werd meegeleefd. Ook zijn 80-ste verjaardag werd op dezelfde feestelijke wijze gevierd.

Tenslotte nog dit uit de homilie van Kan. Dupas op de begrafenis van E.H. Konings:

"Wij willen God danken voor alles wat hij gedurende dit priesterleven uit de handen van mijnheer directeur heeft geschonken aan goedheid, mildheid, wijsheid, vroomheid en ook aan warme menselijke genegenheid."

Louis Broens

In memoriam: Jean Bosmans

Onze adem stakte even bij het vernemen van het plotse overlijden van Jean Bosmans.

Een nog veelbelovend leven werd bruusk en op veel te jonge leeftijd afgebroken.

Weliswaar wisten we allemaal, dat zijn gezondheid hem zorgen baarde, doch dat het zo fataal zou aflopen, durfde niemand te denken. Alhoewel het leven van Jean bijzonder kort was, was het toch bijzonder zinvol en vruchtbaar.

Reeds jaren was hij actief in het gemeenschapsleven van Wurfeld. Meer bepaald, lag het wel en wee van de voetbalclub SL Wurfeld hem bijzonder nauw aan het hart.

Dankzij zijn onverdroten inzet kon de club in moeilijke omstandigheden het hoofd boven water houden.

Ook in het culturele en politieke leven van zijn geboortestad Maaseik was Jean geen onbekende.

Enkele jaren terug stond hij samen met enkele jonge progressief denkende idealisten aan de wieg van een plaatselijke CSC-afdeling (centrale voor socialistisch cultuurbeleid).

De aanwezigheid, in de reeds brede culturele waaier, van een socialistisch, doch verdraagzaam, cultureel geluid vond hij noodzakelijk.

Zondag 10 oktober 1982 was voor hem een hoogdag, want op die bewuste zondag werd hij verkozen tot gemeenteraadslid.

Zijn inzet voor zijn medemensen had ook politiek geen windeieren gelegd. Jean was niet alleen socialist, doch ook vrijzinnig.

Zijn ganse doen en laten was trouwens geïnspireerd door zijn ideologische, zowel als filosofische overtuiging.

Maar al te graag cijferde hij zichzelf en zijn belangen opzij ten voordele van anderen.

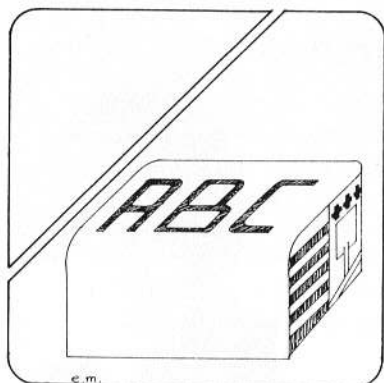
Vriend was voor hem geen ijdele klank, doch een edel begrip. Zo nam hij na het dramatische overlijden van Burgemeester Rubens, in januari 1984 ontslag als gemeenteraadslid ten voordele van ondergetekende.

Een daad, die weinigen hem hebben voorgedaan en die even weinigen hem zullen nadoen.

Zijn ganse levenshouding was gericht op dienen en bijstaan daar waar nodig. Voorwaar een zeer goed mens is ons ontvallen.

Spijtig, maar helaas onherroepelijk.

De Burgemeester,
G. Vermassen.

Het Maaseiker cursiefje

De Beiaard

In een vrij klein land leefde er eens een vrij grote koning. Op zekere dag riep hij zijn ministers bijeen om hen te vragen wat ze vonden van zijn plan om in de toren van zijn kasteel een beiaard te laten installeren.

"Kijk" zei hij, "zo weten de inwoners op elk ogenblik hoe laat het is en ook wanneer er gefeest dient te worden."

Al was dat eerste nu, sinds de economische crisis vrij duidelijk en al kwam dat laatste, sinds hij met Anna, de dochter van de minister van Onderwijs was getrouwd, niet zo denderend veel meer voor, toch viel het idee bij allen in goede aarde.

Sommigen staken zelfs de handen in de lucht en begonnen wild enthousiast te klappen. Opvallend was wel, dat alleen de minister van financiën, die nochtans over het algemeen nogal humoristisch uit de hoek kon komen, slechts één vinger omhoog stak; het werd dan ook ineens muisstil; en toen het iedereen duidelijk werd dat hij iets wilde zeggen, keerden alle hoofden zich naar hem.

Nadat dit gebeurd was, stond hij kalm op, boog terloops naar de koning en zei toen, nog altijd met zijn vingertje in de lucht: "Sire, wat zal ons die grap kosten?" Niemand lachte en alle voorhoofden stonden op slag vol rimpels. Het was immers duidelijk dat hij het helemaal niet zomaar voor de grap had gezegd maar dat hij het wel degelijk meende.

"Een goede vraag" onderbrak de koning het stilzwijgen, terwijl hij peinzend voor zich uit staarde.

De anderen knikten; ik vermoed, deels uit sympathie, deels uit tijdverdrijf.

"Ik heb het" riep plots met een piep-stemmetje de minister van sociale zaken, "de hele bevolking moet er maar voor op draaien, want zij geniet toch van dat klokkespel."

"Euh...wat zei u daarnet?" vroeg de minister van volksgezondheid die wat hardhorig was en een bedenkelijk gezicht trok.

De koning herhaalde het en toen de meerderheid vond dat het inderdaad de hele bevolking aanging, stelde niemand nog zijn veto.

"Maar ditmaal dan wel asjeblijft geen reclameboekje" onderbrak de minister van de middenstand, die wel honderd kilo woog, "want daar heb ik mijn buik méér dan vol van." Alleen de minister van Sport glimlachte.

"Nee, nee" stelde de koning hem gerust; "ik had gedacht alle klokken van de beiaard vrij te koop aan te bieden aan iedereen, met dien verstande dat de gekochte klok vanzelfsprekend in de toren komt hangen, maar tevens de naam draagt van zijn koper."

"Een geweldig idee" fluisterde de minister van openbare werken die net was binnengekomen en aan zijn geuur vroeg waarover het eigenlijk ging. Doch op hetzelfde ogenblik sloot de koning de discussie met de woorden: "Dus iedereen gaat ermee akkoord dat er primo, een beiaard komt en secundo, zozegde peters worden aangezocht om de prijs van de gekochte klok te betalen.

Maar zie, het noodlot sloeg toe.

Want wat gebeurde?

Juist, u hebt het al geraden, beste lezer. De hele ministerraad vloog hals over kop naar de kast waar de klokken lagen en graaide er de allerkleinste en tevens goedkoopste uit.

Sommigen begonnen er zelfs al hun naam in te krassen, kwestie van wat reclame voor de volgende verkiezingen, en wilden zelfs al onmiddellijk de luttele franken ervoor op tafel neertellen; want die kleine klokjes had je al voor een habbekrats.

Op het eerste gezicht, een geweldige start ware het niet dat er niemand in het hele land meer te vinden was om een astronomisch bedrag te betalen voor de overblijvende grote klokken; zelfs niet na fel aandringen bij de ganse bevolking door alle vooraanstaande politici die door de ministers waren aangezocht. Uiteindelijk kwamen drie muziekverenigingen, vier koren, één duivenbond en één politieke jongerenfractie tot een akkoord om gezamenlijk één klok van om en nabij de 25.000,- fr aan te kopen; er werd wel overeengekomen de 168 na-

men van de leden niet in de klok te laten graveren, maar gewoon de namen van de verschillende verenigingen. Want graveren kost ook niet niks.

Maar hoe de kranten ook schreven en de parlementsleden ook smeekten, de grootste en duurste klokken geraakten niet aan een peter.

Nu woonde er aan de zoom van het grote bos een verre afstammeling van koning Salomon en om uit de impasse te geraken besloot men bij hem maar eens te rade te gaan. Daarbij was het elke minister vrij duidelijk dat die brave man in dit geval zeker niet zou afkomen met: "Hak die dure klokken maar in twee."

Dat zie je van hier. En met die geruststelling trokken ze naar de wijsgeer. "Ik had jullie al eerder verwacht" zei de man terwijl hij de ministers binnenliet. "Kijk" ging hij verder, "jullie hebben de opdracht onderschat en uit eigenbelang de gemakkelijkste weg genomen."

"Jullie weten toch" ging hij verder, "dat elk begin moeilijk is, bijgevolg hadden jullie de moeilijkste weg moeten nemen; averechts dus als je begrijpt wat ik bedoel."

Natuurlijk begreep niemand het.

"Ik zal het trachten uit te leggen" vervolgde de wijze man.

"Jullie moeten vertrekken van de grootste klok en niet van de kleinste.

De allergrootste klok moet de kas van het land voor haar rekening nemen; de volgende klok zouden jullie gezamenlijk moeten kopen met de vermelding bijvoorbeeld: "van alle ijverige ministers die er tenslotte toch zijn om de belangen van de bevolking te behartigen".

Zo stond het toch op jullie verkiezingspamfletten". De ministers knikten, al was het tegen hun goesting.

"De derde grote klok", sprak de filosoof, "zou dan naar enkele verenigingen gaan die erom hadden gevraagd en voor de klokjes, die al bijna de naam droegen van de ministers, zouden er gegadigden genoeg zijn; zelfs een Hyppoliet Vandemuizenwinkel, die staat erop te springen want die is zijn naam nog nooit ergens tegengekomen. Dat heeft hij me trouwens zelf gezegd.

Alleen deze werkwijze geeft uiteindelijk volledige voldoening en tevens het beoogde resultaat. Alleen op deze manier komt er een heuse beiaard."

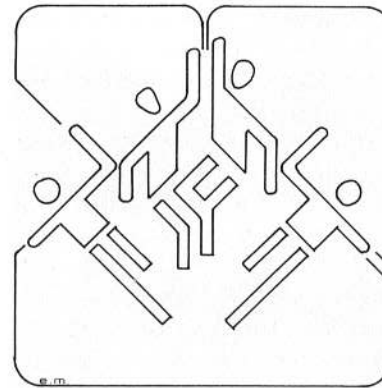
De ministers konden er geen woord meer uitkrijgen; alleen de minister van volkswontwikkeling die net geen klein klokje had weten te bemachtigen, omdat hij zoals altijd nogal van de trage kant was, zei blij: "Verdorie, je haalt mij de woorden uit de mond."

Een weinig later verlieten de ministers het kleine huisje aan de zoom van het grote bos nadat de wijsgeer de koning in het voorbijgaan nog vlug 2000 franken in zijn handen had geduwd met de woorden: "Voor het kleinste klokje, en graveer er maar in "Uit sympathie". Méér niet.

Twee maanden later klingelde de beiaard over het hele land.

Van puur plezier.

Herman Hendrix

De Maaseikenaar: Sportief: Jeu de Boules in de stad!

Het zeer gevarieerde aanbod aan sportverenigingen in Maaseik, bevat niet enkel zaalsporten. Er zijn ook sportievelingen die verschillende malen per week weer en wind trotseren om spieren en pezen stevig en toch soepel te houden: voetballers, marathonlopers en wielrenners tijdens Heppeneertkermis, zijn klassieke voorbeelden.

Maar dat er bij ons, in het Verre Oosten, ook Zuidfranse specialiteiten beoefend worden, met name het typische "jeu de boules" (om communautaire twisten te voorkomen pétanque of bolspel), is wellicht niet zo algemeen bekend.

En een bezigheid die ontspanning levert, en precisie, concentratie en enig tactisch inzicht vergt, is duidelijk een sport, of niet soms?

Een verrassend oude sport dat wel. Reeds oude en jonge Egyptenaren beoefenden het spel, maar het duurde toch een hele tijd voor het geheel gedemocratiseerd werd: tot de zestiende eeuw werd pétanque immers bijna uitsluitend gespeeld door de hoge stand. Had de meerderheid geen tijd? Of was het wedstrijdmaterial te duur?

Wat er ook van zij, ook Maaseik telt nu een bloeiende vereniging.

Die ontstond in augustus 1983 op een braakliggend stuk bouwgrond achter de ATM, in de P. Breughelstraat. De eigenaar ervan, de heer Tonnaer, werd dadelijk bereid gevonden het stuk te laten gebruiken, en zo ging de bal aan het rollen.

De stad Maaseik, de laatste jaren steeds bereid om lokale initiatieven materieel te steunen, leverde de nodige soorten hout, zand, kiezel, beton en dergelijke, en een sportieve doe-het-zelf actie produceerde binnen de kortste keren twee echte pétanquepleinen plus scorebord en banken voor de toeschouwers of voor uitgeputte spelers, al komt dat laatste minder vaak voor.

Achteraan bevindt een groot uithangbord met deze tekst:

Petanqueclub

aug'83 van Eyck-MSK compleet met wapenschild van de stad.

Groepsfoto ter gelegenheid van de wijkfeesten 1984. Rechtstaande ook drie niet-leden, die zo vriendelijk waren te fungeren als ballenjongen.

Bij gelegenheid van de aanleg van het derde terrein, een "familiefoto" van alle spelers, gegroepeerd rond voorzitter Verbeeck (in het midden, met pet).

De man onder wiens impuls de club begonnen is, is André Verbeeck, gepensioneerd rijkswachter van de brigade van Maaseik. Hij bracht reeds langer de meeste vakanties al "jeu de boules" in het zonnige zuiden door, en begon, toen hij wat meer tijd begon te krijgen, die hobby prompt in Maaseik te stimuleren. En met succes.

De vereniging telt nu 21 leden, van alle leeftijden en van alle beroepen. De spelers spelen hun wedstrijden bijna elke dag, vanaf 15 of 16 uur. De bedoeling is simpel. Tracht met twee zware ballen zo dicht mogelijk in de buurt te komen van een kleine, die zo'n meter of acht van de werpplaats ligt. Als de tegenstander het beter doet, probeer dan via een harde worp de bal weg te schieten. Dit laatste ("tirer") vereist wel enige oefening, want in de praktijk valt het nog wel eens tegen. De ploeg (twee tot vier spelers) die het eerst dertien punten haalt wint de wedstrijd.

Attributen? De nodige wedstrijdballen en het onmisbare meetlint, om bij mogelijke betwisting een rechtvaardig oordeel te kunnen vellen.

Een voorlopig hoogtepunt was de organisatie van een toernooi met een club uit Hasselt, een aspirant-pétanquers zijn altijd welkom in de P. Breughelstraat: een rustig oog, een trefzekere arm en enig gevoel voor richting zijn de basisvereisten voor een succesvol debuut.

Arnaud Latour.

Maaseiker Revue 1986

Natuurlijk komen alle Maaseikenaren van hier en elders weer naar de Maaseiker Revue, die plaats vindt in het cultureel centrum "Achter Olmen" op vrijdag 31 oktober, zaterdag 1 november '86, vrijdag 7 november en zaterdag 8 november '86: telkens om 20 uur.

Want zeg nu zelf, zou jij hem willen missen?

Een turbulente kermiszondag

22 Juni 1913, kermiszondag, een dag die nog lang in het geheugen van de Maaseiker bevolking is bijgebleven.

Niet omdat het mooie marktplein zo maar elf vermakelijkheidstenten bood, waaronder een stoomcarrousel, een menagerie en ... voor de eerste maal een cinematographie, zoals in reuzeletters boven de ingang te prijken stond.

Nee, niet om wille van het geboden plezier, maar op die dag werden sommige families in het bijzonder en de meeste burgers in het algemeen pijnlijk getroffen of geschokt door een ongeval met dodelijke afloop, een heiligschennende diefstal en een moordpoging die fataal eindigde.

Werkelijk teveel voor ons anders zo rustig stadje.

Zondagmorgen; Na de jaarlijkse processie had hier een droevig ongeluk plaats. De echtgenoten Witters-Reulens van Hechtel waren met hun eenjarig zootje bij de familie Reulens in de Bleumerstraat op kermisbezoek.

Mevrouw Witters na een bezoek aan haar zwagerin, die enkele dagen te voren bevallen was daalde het haar eigen kind de trap af, toen ze met een hiel in de traploper bleef steken. Door de schok gleed het jongske uit haar armen over de leuning en botste met het hoofdje op de stenen vloer. In ellendige toestand werd het kind opgeraapt. Ook de moeder was gevallen, doch zonder letsel.

De beste geneeskundige zorgen konden het arme schaapje niet redden. Zo veranderde hun verhoopte kermisvreugde in diepe smart!

Zondagavond: Een of meer dieven in de kerk verborgen, hadden na de sluiting om half zeven vrij spel.

Eerst openden ze de 2 buitendeuren van de sacristie, dan braken ze de kist met het geld der rondhalingen open en namen alle koper- en nikkelgeld mee. De koster schatte het bedrag op ongeveer 300 fr. In de andere sacristie stalen ze een koperen vergulde pateen, eigenlijk zonder waarde, zei de kapelaan. Ook de "lunula" -een doosje bestaande uit 2 glazen schijfjes in verguld metaal, waartussen de H. Hostie werd geplaatst bij de sacramentsuitstelling- op zichzelf niet meer dan 20 fr waard.

Wanneer één der kapelaans om half elf voor een bediening in de kerk kwam, vond hij natuurlijk de kerk verlaten.

Geen vermoedens! Wel werd er gezegd dat men 2 Pruisen rond de kerk had zien dwalen, maar de Pruisen hadden het altijd gedaan, immers de beste Pruis.....

De dieven, noch de verdwenen voorwerpen werden ooit teruggevonden.....

Zondagnacht: Om de maat te doen overlopen, een moordpoging met fatale afloop. Om tien uur was de 18-jarige Stockbroeckx van Stevensweert op de markt en trachtte teveergeefs een "Lucas" af te slaan. Renier van Geebelen van Opoeteren merkte lachend op: "Ge hebt deze morgen zeker geen spek gehad?"

Deze onschuldige spotternij deed Stockbroeckx in woede ontvlammen en met de hamer wilde hij hem te lijf.

Hierop verwijderde Geebelen zich met zijn twee broers en ging de Bosstraat in waar hij wat later door Stockbroeckx werd aangevallen die hem koelbloedig een mes in de borst plofte.

De dader ging gewoon de danstent binnen, nadat hij een kameraad het wapen had afgegeven met verzoek dit ergens te verbergen.

Inmiddels was één der broers de stad ingelopen om hulp te vinden bij een geneesheer.

Dokter Quix, dadelijk ter plaatse, verleende de eerste hulp, maar liet hem met doorboorde long naar het hospitaal overbrengen. Daar de toestand van Geebelen grote onrust inboezemde, werd hij dadelijk van de laatste sacramenten bediend. (Dit zal wel de bediening geweest zijn, waarvan sprake in de kerkdiefstal).

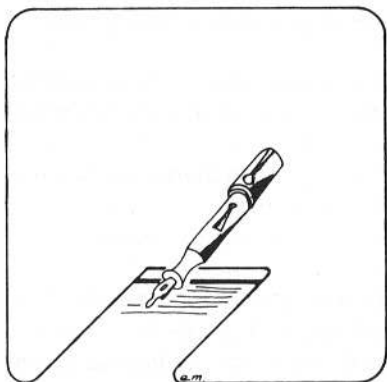
De politie hield de dader een weinig later in de danstent aan en bracht hem in de gevangenis.

's Anderendaags kwam het parkt van Tongeren om het gebruikelijk onderzoek in te stellen. Wanneer de dader bij zijn ongelukkig slachtoffer ter confrontatie wordt gebracht, vroeg hij aan de onderzoeksrechter of hij vergiffenis mocht vragen, maar dit werd hem niet toegestaan!!!

Kermisdinsdag werd de dader met de eerste tram naar Tongeren gebracht. Dokters Pergens en Quix vreesden een noodlottige afloop en werkelijk na een lichte hoop verergerde de toestand en na enkele dagen stierf de 20-jarige jongen.

Geen jaar lijk 1913 is hier nog zo een woelige, onrustige kermis geweest en daarom mag die "vette krantenklui" wel in zijn eenvoudige verhaaltrant verteld worden.

Bollen Fernand

Maaseikenaren publiceren...

■ Als onderdeel van de groeiende belangstelling voor de lokale en regionale geschiedenis, mag ook Maaseik zich verheugen over talrijke verdienstelijke publicaties over het verleden van heel wat Maaseiker verenigingen binnen en buiten de wallen. Waar men zich in het verleden bij vieringen meestal beperkte tot het uitgeven van een kleine programmabrochure, worden het nu vaak gevarieerd-geïllustreerde uitgaven met foto's uit de oude doos, documenten en allerlei getuigenissen. Dat stijgend succes van de geschiedenis van iedereen, van elke subgroep, zal later beschrijvers van onze tijd zeker helpen onze mentaliteit juist in te schatten en het geschiedenislandschap in al zijn verscheidenheid zeer veelzijdig in te kleuren. **Jean Bosmans**, onvermoeibaar werker in het brede Maaseiker verenigingsleven, vond ook de tijd om een erg-boeiende feestbrochure samen te stellen rond 20 jaar (1966-1986). Voetbalclub Sint-Laurentius-Wurfeld. Zij bevat ondermeer het relaas van de eerste sekretaris, de heer Frits Verdonkschot. Pastoor Scheymans schreef de korte historiek van Wurfelds supporters. Verder volgen talrijke artikels en krantenfoto's over hoogtepunten uit de 20-jarige voetbalgeschiedenis van deze wijkploeg. O.a. het nieuwe speelterrein ingewijd in 1966, opening van de tribune in 1967 en Wurfeld S.L. kampioen in 1967-77. Een zoveelste rijke nieuwe documentatie over een sympathieke club!

■ **Roger Janssen**, mierijverig als historicus, helpt nu al met vijf afleveringen zoekende leerlingen en studenten, collega's-historie en andere geïnteresseerden door de uitgave van de lopende bibliografie van het Maasland. In dit echt praktisch repertorium over bijdragen over het Maasland deel 5 van verschenen in 1984, staan ook nog verschillende aanvullingen uit de periode 1977-1983. Ook deze vijfde uitgave verscheen in de reeks "Maaslandse Sprokkelingen" Jg. VIII, nr. 10, april 1986. De prijs per los nummer bedraagt 70 BF, een abonnement kost 450 BF. De schrijver hoopt velen te helpen bij hun opzoekingswerk en ook bij te dragen tot grotere volledigheid en exactheid. Contactadres: Pelsersstraat 33, 3680 Maaseik.

■ **Paul Mandervelt**, pseudoniem voor Paul Vanderheijden, publiceerde onlangs een vierde bundel verzen omtrent eerlijkheid, minzaamheid, vrijheid en tederheid. In "het minzame lijden" open en direct van stijl komen dagelijkse dingen aan bod niet zelden zonder heel even de zoute vinger op de open wonde te leggen. Prijs 280 BF. Besteladressen: Uitgeverij Nicola, van Lauwenberghstraat 17, 2500 Lier (ook op de Antwerpse Boekenbeurs) of op het rekeningnummer 001/1399602/65 van de auteur Van Eycklaan, 105/B10, 3680 Maaseik.

■ Naast twee wegenspelen werden ook de toneelwerken van de hand van **Herman Hendrix**, nl. "Het Toverstokje" en "Potloden allerhande, verenigt U" door de uitgeverij ALMO uitgegeven. Het jeugdtonaal "Kunst Adelt" uit Hoboken voerde vorig seizoen het eerste werk met succes op en heeft het tweede toneelstuk voor maart '87 op zijn programma staan.

Jaak Bergers.

Emmeke

Tijdens de vakantiemaanden werden de opnamen gemaakt van de nieuwe film van Paul Hamael, getiteld "Emmeke". Het scenario was in handen van Ward Delanghe en Flip Molenaers; deze laatste deed ook de regie.

Verder werkten een dertigtal Maaseikenaren mee aan deze produktie die in première gaat in de maand december. De juiste datum wordt via de pers bekend gemaakt. Veel succes.

Maaseiker A-Capellakoor 1927-1986-'87.

(Miniportret van een zestigjarige)

■ De nog vaak gehoorde uitspraak, dat muziek de zeden verzacht, wordt in het licht van nieuwe muziekvormen, wel eens in twijfel getrokken. Het A-Capellakoor ván Maaseik blijft in de lijn van zijn verleden. Bewonderenswaardig-knap laboreren aan een muzikale, vokale traditie, die dat koor in Maaseik in binnen- en buitenland al 60 jaar erg succesvol uitbouwde. Kwaliteit bleef opperste doelstelling, niet van doorsnee connectie doch wel de exclusieve boetikkwaliteit.

■ In de media werd uitgesponnen geschreven en geïnterviewd over het reilen en zeilen van een koor, dat terecht vaak werd omschreven als de muzikale ambassadeur van Maaseik. Het schuwde nooit de dubbele uitdaging: zich inschakelen in het Maaseiker verenigingsleven zowel muzikaal als organisatorisch én zich ook buiten de wallen laten horen en waarderen.

■ Om niet onnodig te herhalen wat elders al zo dikwijls en uitvoeriger werd gezegd en geschreven enkel hier tien data als belangrijkste stapstenen doorheen de rijke geschiedenis van ons Maaseiker koor.

1) 1927: stichting door Dr. Joz Hendrix, eerste dirigent en jarenlang de bezieler, ook tijdens de stillere oorlogsjaren-

2) 1952: onderscheiding op het Provinciaal Muziek- en Zangtoernooi te Hasselt.

3) 1958: uitvoering van de "Missa Chromatica" van Dr. Joz Hendrix in de Basiliek van Koekelberg bij gelegenheid van de wereldtentoonstelling in Brussel.

4) 1959: Marcel Colla nam de dirigentstok over. Dr. Joz Hendrix-M.S.-patiënt bleef optimistisch meelevend.

5) 1966: Jos Paumen wordt de derde dirigent. Hij legt zich vooral toe op polyfonie.

6) 1974: "Mgr. Kerkhofsprijs" in Valmeer en "Internationales Preissingen" in Elz (Duitsland). Medewerking uitvoering Vivaldi's "Gloria" o.l.v. Juliaan Wilmots.

7) 1977: Gouden jubileum.

8) 1977: Baziel Gerard wordt de vierde dirigent.

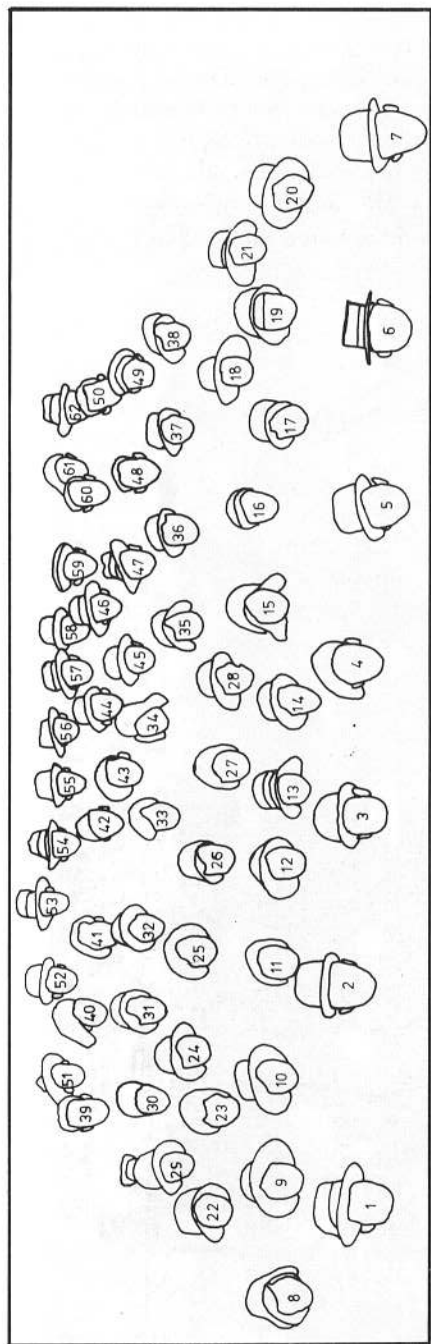
9) 1984: het Maaseiker A-Capellakoor verzorgt de muzikale omlijsting van de "Arthur Meulemansviering" in Aarschot.

10) 1985-86: neemt deel aan grootse benefietconcerten in het Culturele Centrum te Hasselt en het Dommelhof in Neerpelt ten voordele van de M.S.-Liga samen met de muziekkapel van de Belgische Luchtmacht en het Knapenkoor "De Heivinken" uit Waterschei.

Een uitvoerigere geschiedenis van het Maaseiker A-Capellakoor tussen 1927 en 1977, onder de titel "Portret van een 50-jarige" verscheen van de

A-Capellakoor in 1927

1. H. Teelen	33. J. Theuissen	48. J. Vancleef
2. J. Thijssen	34. M. Quix	50. J. Martens
3. J. Monsieur	35. Lies Geelen	51. Godermans Colla
4. D. Hendrix	36. M. Brouns	52. Jaak Vancleef
5. J. Meyssen	37. ?	53. Godermans
6. Van Buggenum	38. A. Dirckx	54. R. Hendrix
7. Vancleef	39. Lemmens	55. Michel Vancleef
8. J. Francot	40. J. Dehing	56. B. Martens
9. J. Lambrechts	41. ?	57. Vandeberg
10. L. Peustjens	42. ?	58. G. Dalemans
11. N. Kessels	43. L. Vrancken	59. J. van Wijck
12. J. Theijssen	44. J. Monsieur	60. Dirckx
13. J. Raedschelders	45. Jef Meyssen	61. W. Corstjens
14. M. Kemis	46. B. Martens	62. Fr. Teelen
15. A. Theijssen	47. J. Corstjens	
16. A. Monsieur	49. Th. Dalemans	

hand van Herman Walschaerts ter gelegenheid van het jubileum in 1977.

- Het 60-jarig bestaan wordt het zoveelste feestelijk gebeuren in de al zo rijke muziektraditie van Maaseik én het jubilerende koor. Enkele hoogtepunten zijn ongetwijfeld dit trio: de première van "Missa Brevis", gecomponeerd door Francis van Bree, directeur van de Stedelijke Muziekschool, een concert in "Achter Olmen" samen met de Muziekkapel van de Belgische Luchtmacht en een treffen van 5 Maaslandse koren.
- Geen muziek is betoverender dan de stemmen van mensen, zeker wanneer zij ook nog mooi zingen.

Jaak Bergers.

De stam Sijbers, Sybers, Sipers

Op 13 september verzamelden de afstammelingen van Christian Sijbers in Maaseik. Er waren meer dan 550 ingeschrevenen.

Initiatiefnemer en organisator van dit groots opgezet feest was Roger Sybers, Oosterzelesteenweg 8, 9200 Wetteren. Telefoon (091) 69 31 51.

Samen met zijn zoon Lieven startte hij zo'n tien jaar geleden om zowel de stamboom als een uitgebreide kwartierstaat op te maken. Het resultaat van al dit spuurwerk was ook visueel voorgesteld op het familiefeest.

Stamhouder Christian werd op 16.11.1750 geboren te Echt en huwde op 13.7.1788 te Aldeneik met Hendrina Huijsmans. Ze hadden vier kinderen, van wie er twee (Antonius en Petrus) de naam hebben verdergezet; de eerste

had twee zoons, de andere vier en het zijn de afstammelingen van die zes takken die nu samenkomen.

Zowel gemeente- als parochieregisters hebben ervoor gezorgd dat nu drie schrijfwijzen bekend zijn: Sijbers, Sybers en Sipers.

Hoewel de meesten nog Maaseik en omgeving bewonen, zijn er toch ook heelwat die zich in de loop der tijden verspreid hebben over alle Vlaamse en een aantal Nederlandse provincies.

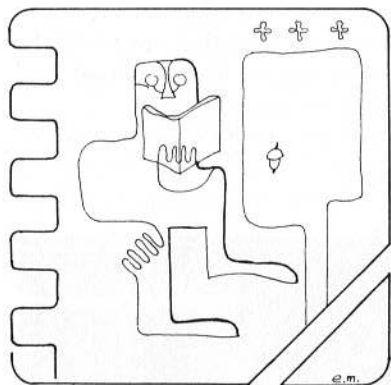
Wat de reünie zelf betreft:

Te 15 u. was er een H. Mis in de kerk van de Kruisheren,

Te 16 u. een bijeenkomst in het Cultureel Centrum Achterolmen.

- begroeting en kennismaking;
- nemen van familiefoto's;
- receptie;
- korte academische zitting;
- bezoek aan kleine info-expo-stand
- ...en dan: avondmaal en feest.

Denise Sybers.

Museum- en Archiefnieuws: 8

Het regionaal archeologisch museum ontving weer heelwat informatie uit de Maaseiker bevolking, waarvoor hartelijk dank!

- Via Dhr. Gerard Segers ontvingen we een aantal losse vondsten, die gedaan werden bij Dhr. Denis langs de Venlosesteenweg. Dhr. G. Segers gaf ook zijn omvangrijke collectie prehistorische vondsten in bruikleen aan het museum.
- Dhr. Jean-Pierre Schiepers bezorgde ons een aantal laatmiddeleeuwse scherven, afkomstig van zijn bouwplaats te Wurfeld.
- Dhr. Theo Delanghe gaf aan het museum een aantal scherven, gevonden langs de Oude Ophoverbaan.
- Dankzij de toelating van Dhr. Jaak Goyens kon een beperkte opgraving ondernomen worden op zijn eigendom langs de Bleumerstraat.

- Mevr. Dubois schonk aan het museum een dakpan waarop, in de vochtige klei, een naam, adres en een jaartal gekrast werden.

- Dhr. Jos Smeets gaf het museum twee oude haardstenen en een gewicht. Genoemd museum staat ondertussen recht en op 6 oktober ll. begon de aanleg van de verwarmingsinstallatie.

Einde oktober worden de ramen en het glas geplaatst, zodat we kunnen beginnen te denken aan een opening in het voorjaar van 1987.

In samenwerking met de Federatie van Geschied- en Oudheidkundige Kringen van Limburg, de Kulturele Geschied- en Oudheidkundige Kring van Maaseik en het Stadsbestuur organiseerde het Regionaal Archeologisch Museum op 27 en 28 september 1986 in het Cultureel Centrum "Achter Olmen" een congres met als titel: "De Prehistorische mens in Limburg". Ruim 220 deelnemers (130 op zaterdag en 150 op zondag) woonden de lezingen van de gastsprekers uit Nederland en België bij. Het congres was het grootste in zijn genre dat ooit door de Federatie mede-georganiseerd was. Een waar succes dat dit precies te Maaseik kon gebeuren!

De eerste resultaten van het onderzoek van de Codex Eyckensis en het Evangelarium zijn intussen gekend, doch zullen eerst bekend gemaakt worden na het definitief afsluiten van het onderzoek binnen enkele maanden. Op het Kon. Inst. van het Kunstpatrimonium worden thans verschillende voorwerpen uit deze regio bestudeerd, geconserveerd of gerestaureerd:

- Houten ploegschaar uit Geistingen (700 v. Chr.)
- Lederen schoenfragmenten uit Maaseik (16de eeuw)
- Codex Eyckensis en Evangelarium (Kerkschat)
- Velamen en Casula
- Smeltkroesjes uit Maaseik (16de eeuw).

We danken van harte de Dir. Mevr. Masschelein en haar medewerkers/medewerksters voor hun belangstelling en onderzoek in deze regio.

H. Heymans.

Saltarello in Melun

Voor wie de Zang- en Speelgroep Saltarello zo'n beetje kent, is het zeker geen geheim dat wij zodra het zomer wordt, onze thuishaven Maaseik voor een tiental dagen verlaten om elders ontspanning en plezier te zoeken én te brengen door onze muziek.

Na Zwitserland, Denemarken en Berlijn, was dit jaar het Franse binnenland ons reisdoel: Melun, "la ville dortoire" op ongeveer veertig kilometer van Parijs, in de streek van Seine-et-Marne.

Veel briefwisseling, telefoontjes, een hoop organisatorische rompslomp en

een lange muzikale voorbereiding gingen aan die 18de juli - de vertrekdatum waar wij al máánden naar toeleefden - vooraf.

Die middag vertrokken we dan, met als bagage een hoop enthousiaste (iet-wat muzikale) jonge Maaseikenaren, een kookploeg bestaande uit vier lekerbekken, een te gekke buschauffeur, instrumenten allerhande, de knapste en tofste dirigent ter wereld en een concert- en uitstappenprogramma om "U" tegen te zeggen.

Die laatste twee, daar gaat het nu in feite om: onze dirigent dat is Guido Beckers, maar dat wist U vast al lang.

Hij heeft ons een muzikaal programma uitgezocht en aangeleerd waarvan ik U de belangrijkste componisten toch niet wil onthouden: Byrd, Quantz en Bach, maar ook hedendaagse Vlaamse componisten, zoals De Jonghe, Matthijssens, Roelstraete en Kersters.

Met de werken die zij componeerden, luisterden wij drie missen op en gaven vijf concerten in kerken en bejaardentehuizen.

Overall lieten wij een geweldig enthousiast publiek achter en werden zo uitgenodigd op een barbecue en talrijke recepties.

Na ons 100ste concert, gegeven in Dammarie-Les-Lys, ontving het gemeentebestuur aldaar ons op de "Mairie" en overhandigde ons een prachtige stadmedaille.

Wij, als leden, hebben toen een geslaagde poging gedaan om onze dirigent te ontmoeten met een zelfgemaakt liedje en honderd rode rozen ...

Op het avondconcert in de Eglise St. Quiriace, te Provins, gebouwd door Willem de Veroveraar en vermaard om zijn fantastische akoestiek, hadden we ons publiek zo gecharmeerd dat we er een uitnodiging om een platenopname

te komen maken, aan overhielden.

Niet alleen de concertgangers mochten genieten van ons gezang, want als U toevallig het geluk (of de pech) had, samen met ons een museum, park, kasteel, winkel, dorpje of kerk te bezoeken, dan werd U zelfs op een grátis concertje getraceerd; zingen en musiceren is voor ons immers een echt plezier, iets dat ons als groep samenhoudt.

U kunt begrijpen dat het ons na zo'n fantastische reis moeilijk viel afscheid te nemen en met een klein hartje keerden we dan ook terug.

Wat we meebrachten?

Da's simpel: nieuwe vriendschapsbanden in de groep, een paar kilo's lichaamsgewicht, een geest verrijkt met wat Franse cultuur én een reisbestemming voor volgend jaar: de streek Touraine.

Maar terwijl U dit artikel leest, zijn wij al volop bezig aan een programma, dat we U ten gehore brengen op ons St.-Ceciliaconcert (zaterdag 15 november) en ons Kerstconcert (zaterdag 20 december).

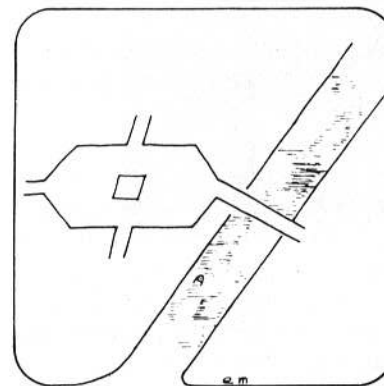
We zouden het fijn vinden als U erbij was! Tot dan!

Barbara De Bruyn

Namens: Saltarello VZW

Lindenlaan 19

3680 Maaseik

Toponymisch praatje

De nieuwe Lochterbrug

In ons stedelijk Infoblad *De Gritsel*-what's in a name- van september 1986 lazen wij dat op 14 juli in het Ven van de ingebruikname werd gevierd van de nieuwe *Lochterbrug* over de *Witbeek*. En het schijnt volgens hetzelfde artikel een gezellige ingebruikname te zijn geweest waar pittiger vocht vloeide dan het water van de Witbeek.

Dhr Mathieu Segers, Schepen van Openbare Werken onder wiens toezicht de werken werden uitgevoerd, besluit zijn artikel met volgende oproep "Is er in Maaseik en omstreken geen geschied- en oudheidkundige te vinden

welke de oorsprong van deze brug kan opzoeken en de betekenis van haar naam”.

Wij willen hier in alle bescheidenheid de handschoen opnemen en trachten tenminste op de tweede helft van de vraag een antwoord te geven.

De brug in kwestie vonden wij eerst vermeld vanaf de 19de eeuw

1851 *De brug genaemd de Lochten.*

1873 *De Lochterbrug.*

1876 *Le Pont dit Lochterbrug.*

Datzelfde jaar, 1876, trouwens werd de vroegere houten brug door een stenen bouwsel vervangen. Het werk kostte de stad de som van 249 fr. Van vóór-inflatoire prijzen gesproken.

Toch mogen wij gerust aannemen dat het houten bruggetje toen reeds vele eeuwen bestond. Ze heeft alleen maar geen sporen nagelaten in het Maaseiker archief. Ook op de beroemde Tranchot-kaart van 1801 staat ze vermeld, doch wel onder de benaming Gremelsloo-Bruck.

Maar wat is nu de betekenis van dit woord?

Een verwante naam duikt ook op in de Atlas van de Buurtwegen van 1846. Hierin is er namelijk sprake van een Lochtermestweg, een smalle veldweg naar het Broek, en van de Lochtersweg, die van de Heiweg naar de Heide liep.

Zo wordt het al duidelijk dat deze brug- en wegnamen afgeleid zijn van een veldnaam en inderdaad draagt het gehele gebied aldaar nog steeds de kadastrale benaming *In de Lochten.*

En deze laatste benaming heeft oudere adelsbrieven, want zover het Maaseiker archief teruggaat, komt men hem tegen. Om slechts enkele voorbeelden te geven.

1629: *In gen Lochten*

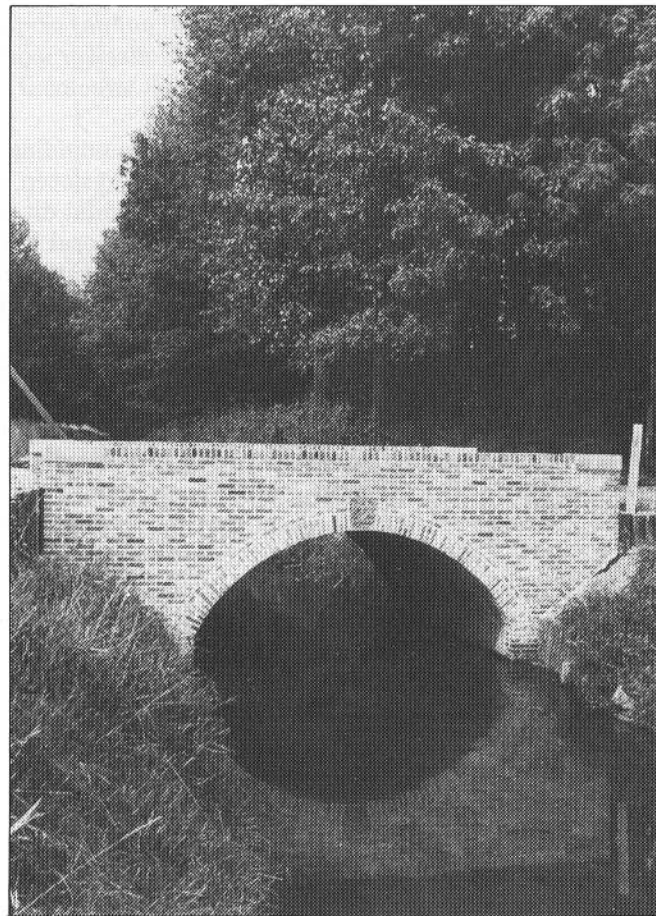
1650 op een oud en zeer primitief kaartje in verband met de eeuwenlange grenstwisten tussen Maaseik en Neeroeteren is er sprake van een veld: *die van Maeseyck heetent de Luchterkemp die van Neeroeteren de Bremmerkemp;*

1849: *Aent Zwart Water in de Lochten.*

Wat is nu de originele betekenis van deze aanduiding Locht of Lochten, een veldnaam die in Vlaanderen trouwens in tientallen gemeenten voorkomt.

Toen ik bij pot en pint mijn licht opstak bij de doorsnee Maaseikenaar, hoorde ik enkele voor de hand liggende verklaringen. In de Loch, dat betekende voor sommige heel gewoon in open lucht. En inderdaad, waar is de lucht nog even open en even zuiver als in het Gremelslo. Trouwens, zelfs de beroemde taalkundige Professor Carnoy van Leuven verklaarde de naam als volgt: Locht doit souvent se traduire par: bel-air.

Andere zegslui bewezen hun meertaligheid door te wijzen op het Duitse woord Loch dat gat betekent. De veldnaam zou dus een gat of een laaggelegen terrein aanduiden. En ook deze verklaring wordt door de aanwezigheid

van het Broek aldaar aanvaardbaar.

Een taalkundige moeilijkheid hierbij is echter de meervoudsvorm Lochten, terwijl het Duitse Loch als meervoud Löcher heeft.

De juiste betekenis dient dus eerder gezocht en wel in het Middelnederlands woord *Luken* of *Loeken* dat niets anders betekent dan sluiten, dichtdoen, omheinen. In ons moderne Nederlands heeft deze stam woorden doen ontstaan als luik (blinde of valdeur), een ontloken bloem, het beluik, het fameuse vilbeluik en zelfs de term Beloken Pasen, waarmee men in het kerkelijk jaar de zondag na Pasen aanduidt die als het ware het Paasfeest afsluit. Ook in het Engels is to lock nog steeds het gangbare woord voor sluiten.

In ons eigen Nederlands bestonden vroeger ook de woorden *Loect*, voor een omheind terrein, *Lochtinck* voor de omheinde plaats bij een woning, en vandaar tuin, ook wel eens *lochtuun* geheten, terwijl een *lochternaere* of *loch-*

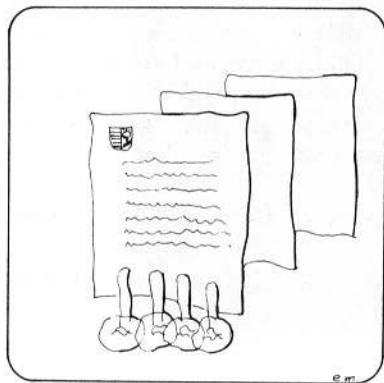
tineman de tuinier aanduidde. Hierbij dient vermeld dat de oorspronkelijk betekenis van tuin eveneens omheining was, wat het Maaseiker woord toewn nog steeds betekent, zodat het woord lochtuun eigenlijk tweemaal hetzelfde zegt.

De veldnaam In de Lichten is dus niets anders dan een aanduiding voor enkele akkers of weilanden die op een of andere manier afgesloten, omheind waren. In dit geval waarschijnlijk door houtkanten, en omdat dit zo uitzonderlijk was in dit afgelegen gebied dat oorspronkelijk vooral bestond uit broekland en gemeenschappelijke heide, kreeg en behield het terrein deze naam. Want naamgeving is uiteraard steeds gebaseerd op een of andere kenmerkende eigenschap.

Bij het schrijven van deze laatste zin schoot mij de volgende gedachte door het hoofd:

Als ooit in de annalen van onze stad, titels gegeven worden aan onze plaatselijke mandatarissen, dan meen ik dat onze Schepen van Openbare Werken het volle recht heeft op de titel van *Pontifex*, dat is bruggebouwer.

Martin Boonen.

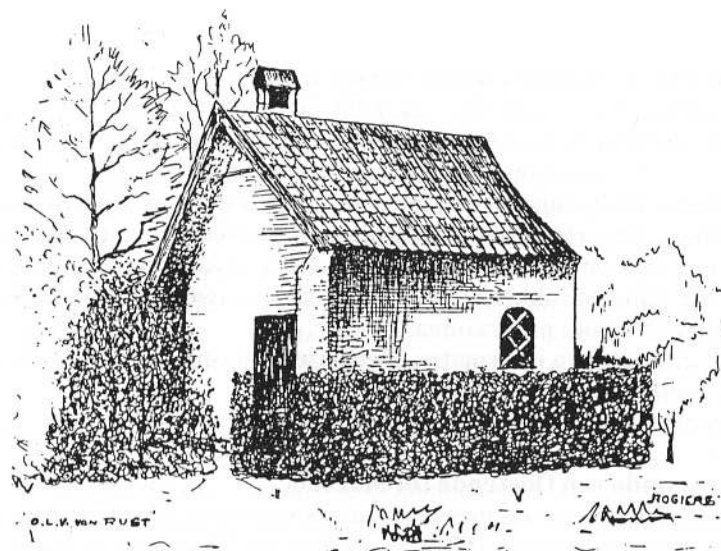

Maaseiker Nieuwsbrief

1. O.-L.- Vrouw van Rust

In "O.-L.- Vrouw van Rust", 1974, 4de druk, hebben wij de plaatsen vermeld, waar men niet tevreden was met een jaarlijks bezoek aan Heppeneert, doch een speciale kapel bouwde. Wij noemden: Sint-Truiden, Mortsel, Nederbrakel, Aertrijke, Tienen, Oss, Zoutleeuw, Uikhoven, Herten, Thorn en Kerniel. Wij voegen hieraan toe:

Zolder, waar een kapel staat, die toegewijd werd aan O.-L.- Vrouw van Rust. Door de mensen van het dorp werd zij ook wel "O.-L.- Vrouw van de grins" genoemd. De kapel werd in de vijftiger jaren volledig vernieuwd. (Uit "De Nieuwe Gids").

2. Gedenkpenning voor Heppeneert

De ruilclub "Achter Olmen" geeft een gedenkpenning uit. De vóorzijde toont de Heilige Gertrudis, patrones van Heppeneert met haar attributen. Op de keerzijde staat het wonderbeeldje, omringd door lelies. Het artistieke ontwerp voor deze gedenkpenning werd op historisch verantwoorde wijze gemaakt door architect Marcel Hendrickx. De penning heeft een diameter van 40 mm, is te bekomen in brons en zilver en wil een nieuw "klein monumentje" zijn voor de verzamelaars, maar ook voor de duizenden bedevaarders, die jaarlijks Heppeneert bezoeken.

tekst vóorzijde: Sancta Gertrudis Patrona Heppeneertensis (Heilige Gertrudis, patrones van Heppeneert).

Tekst achterzijde: Beata Virgo Maria de Pace. Ora pro nobis (Heilige Maagd Maria van Vrede. Bid voor ons).

In gepatineerd brons 250 fr. en in zilver (40 gram, gehalte 950/000) bij vórintekening 1600 en na de uitgifte 2000 fr.

voorzijde

keerzijde

3. "Klim-Op" fietst het nieuwe werkjaar in

Werklozenwerking "Klim-Op" start dit jaar met een promotiecampagne rond een vernieuwd kursusaanbod. Op het programma staan 16 verschillende cursussen. Er wordt onderscheid gemaakt naar basisprogramma's, waaronder Engels en Spaans; basisprojecten zoals de cursus "Opnieuw gaan leren"; arbeidsprojecten zoals volkstuinten, fietsenwerkplaats, lassen. Verder: breien, snit en naad, patchwork, tekenen, gelaatsverzorging en haarverzorging, bloemschikken. Ook sport voor vrouwen, mannen, gepensioneerden staan op het programma.

Alle inschrijvingen en informatie: Werklozenwerking "Klim-Op", Hamontweg 39, 3680 Maaseik, tel. 56.79.67.

Warm aanbevolen!

4. Museumgids van Oostende tot Maaseik

De belangstelling voor de musea wordt ieder jaar groter. Ook in Maaseik. Wij raden U aan de nieuwe Museumgids door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap voor 1986 aan te schaffen. In deze vijfde uitgave vindt U voor de 350 musea in Vlaanderen en Brussel de volgende gegevens: adres, bereikbaarheid, openingsuren, inhoud, faciliteiten en publicaties. En dat alles...voor 100 fr.

W. Sangers.
O.S.C.

Vandermaesen ontmaskerd

Enkele maanden geleden werd de Kroniek van Caris uitgegeven door het Provinciaal Archief- en Documentatiecentrum als deel 2 van de "Limburgse Documenten".

De auteur Roger Janssen heeft deze verzorgde uitgave d.m.v. aanvullingen, een kritische evaluatie, bio- en bibliografische gegevens tot een voorbeeld van een tekstuitgave gemaakt.

Het tweede deel van de Kroniek Caris bevat een chronicon van de stad Maaseik: terwijl hiervan het tweede gedeelte afkomstig is van de publicatie van F. Stals, werd het eerste gedeelte geput uit gegevens van Vandermaesen. (pp. 94-97). Deze bron kon in eerste instantie niet gelocaliseerd worden. (voetnoot 4, p. 94 en p. 123).

Recent onderzoek in de Centrale Bibliotheek van de KUL leverde ons een boekje op (nr. 5A, 34551) met als titel "Géographie de la Province de Limbourg" en geschreven door Paul Vandermaesen in 1842; op de binnenzijde van de kaft wordt zelfs de plaats en datum genoemd nl.: Brussel (Elsene), 1 juni 1842. Op p. 137-141 worden een groot aantal gebeurtenissen vermeld die betrekking hebben op de plaatselijke geschiedenis van Maaseik; vanwege

het belang van de herontdekking van deze bron, geven we deze onverkort weer!

Maeseycck, ou Mazeyck, petite ville située sur la rive gauche de la Meuse, qui y faisait la séparation du comté de Looz, avec le duché de Juliers, à 6 lieues de Maestricht, 8 de Tongres, 4 et demie de Ruremonde. Parmi ses établissements publics on remarque l'église collégiale, et archidiaconale, bâtie dans le 16me siècle; l'an 728 deux soeurs Herlinde, et Relinde, religieuses de Valenciennes, engagèrent leurs parents Alard, et Grunaire à fonder un monastère, qu'ils firent bâtir à Eick, ou elles se retirèrent; dans le partage de la Lorraine de l'année 870, il échut en partage au roi Charles-le-Chauve, ruiné en 882 par les Normands, il fut peu de temps après rebâti, et l'abbesse Eve fit en 900 bâtir l'église. Cette abbaye fut sécularisée en 930 par Richaire, évêque de Liège. Il remplaça les religieuses par des chanoines sous la direction d'un abbé, elle fut une des 12 abbayes séculières, dont l'abbé devait pendant un mois de l'année assister l'évêque dans ses fonctions épiscopales. L'empereur Otthon la donna le 4 juillet 949 à Farabert, évêque de Liège. D'après ce diplôme, elle était située dans le comté de Rodolphe, qui faisait partie du pays Ilasce, qui était selon Watelain un enlèvement du Masau, ou Masgau. Robert de Teste, évêque de Liège, plaça en 1240 un doyen à tête de ce chapitre, qui était en même temps curé de la ville. Ce chapitre fut en 1571 transféré à Maeseycck. Gérard de Groesbeek, prince-évêque de Liège, fit la cérémonie de cette translation; la prévôté de Hilverenbeek était unie à celle de Maeseycck. Avant sa suppression par le gouvernement français, ce chapitre était composé de huit chanoines, parmi lesquels il y avait les dignités de doyen, et d'écolâtre, le prévôt était choisi parmi les chanoines tréfonciers du chapitre cathédral de St.-Lambert de Liège; les bénéfices simples, fondés dans la même église, étaient desservis par quatre bénéficiers; la cure primaire du canton est établie dans cette église. Le couvent, dit Mont-Saint-Jean, avait été fondé en 1136 par Walter de Gimmenich, doyen de l'église collégiale de St.-Géréon à Cologne, et par son frère Hubert de Gimmenich; le pape en 1143, et le comte de Looz en 1155, approuvèrent, et confirmèrent cette fondation pour des religieux de l'ordre des Prémontrés. Seger, parent du fondateur, ruina en 1162 cet établissement; les bâtiments étant devenus en 1226 la proie des flammes, les religieux se réfugièrent à Averbode, et revinrent occuper les nouveaux bâtiments. Le Prieuré des Groisiers, admis en 1452, ces chanoines réguliers bâtirent dans la suite une belle église sur l'emplacement de leur chapelle. Le couvent des Récollets de la province flamande, et allemande de Liège, Ferdinand de Bavière, prince-évêque de Liège, confirma le 22 février 1626 cet établissement; une épidémie pestilentielle emporta en 1634 les religieux, qui dans la suite furent remplacés. Ce couvent portait le nom de St.-Bonaventure. Le couvent des Capucins de la province de la Basse-Allemagne, fondés le 13 mars 1626 par Nesselius, curé de Mechelen, qui leur donna une maison, dont

ils prirent possession le 1er mai suivant; leur église ne fut consacrée qu'en 1638. Les couvents des Chanoins, réguliers, ordre de St.-Augustin, des Capucins, religieuses du tiersordre St.-François. Un Béguinage, et un Hôpital, destiné à loger les pèlerins. L'Hôtel-de-Ville, situé au milieu de la place, la tradition porte que c'était une retraite de chasse des comtes de Looz. Hospice pour les Vieillards, et un Hospice pour les Orphelins. La ville de Maeseyck qui fut ruinée par les Normands en 882, n'était à cette époque qu'un village, qui dû son aggrandissement à sa position. On ignore vers quel temps elle fut élevée par les comtes de Looz au rang des villes, qui lui accordèrent cependant plusieurs privilèges. Le comte Englebert de La Marck, prince-évêque de Liège, après la prise de Stockheim en 1361, chassa les troupes de Godefroid d'Altembroek, qui voulait se mettre en possession du comté de Looz. Le gouverneur du château-fort, refusant de le remettre au prince-évêque Jean d'Arckel, contre lequel ses sujets s'étaient révoltés, il l'assiégea en 1376, s'en étant emparé, il le fit raser avec les murailles de la ville. Louis de Bourbon, prince-évêque de Liège, y transféra en 1457 la noble salle de Curenge, ce tribunal y tint sa première séance le 21 mars. Les états mécontents obligèrent le prince à le rétablir en 1469 à Curenge; cette ville fut prise en 1490 par Robert de La Mark, et reprise la même année par Jean de Horn, prince-évêque de Liège; son château-fort fut rebâti en 1515 par le prince-évêque Erard de La Marck; les habitants entraînés par l'éloquence d'un ministre protestant, avant embrassés les nouvelles doctrines, furent déclarés rebelles, mais ayant appris la soumission de ceux de Hasselt, ils prirent en 1567 le parti de se soumettre; les troupes espagnoles l'abandonnèrent en 1600 au pillage; une épidémie pestilentielle emporta en 1633, et 1634 la majeure partie de sa population; les troupes des états-généraux s'en emparèrent en 1672, et les Français en 1675, le 23 de mars ils firent sauter ses fortifications; les troupes des états-généraux rasèrent en 1680 ses murailles, et ses portes; un incendie dévora en 1684 une partie de la ville; la principauté de Liège, ayant déclarée la guerre à la France, les Français s'en emparèrent en 1691; le roi de Prusse, pour soutenir ses prétentions sur Herstal, la fit occuper par ses troupes en 1740; les républicains français l'occupèrent en 1792, l'évacuèrent en 1793; le 2me jour complémentaire, an II, ou 18 septembre 1794, les Français remportèrent la victoire sur toute la ligne depuis Maeseyck, jusqu'à Sprimont, ce qui les rendit maître de Lauffeld, Montenaeken, Emal, et de tous les environs de Maestricht, et fit lever aux Autrichiens le camp de la Chartreuse, près de Liège. A l'organisation du département de la Meuse inférieure, elle devint le chef-lieu du canton de la justice de paix de ce nom; les Français la conservèrent jusqu'en 1814, qu'elle tomba au pouvoir des hautes puissances alliées; en 1815 elle passa à la province de Limbourg. Par une loi du 5 juin 1839, cette ville est devenue le chef-lieu de l'arrondissement de ce nom. La comm. de Maeseyck, dont fait partie les hameaux Aldeneyck, Solt, Heppener, est traversée par la route de Tongres, à Venloo; elle a

deux églises, trois chapelles, des hospices pour les vieillards, et les orphelins, un hôtel de ville, une prison, des maisons de campagne à Mont-St.-Jean, à Heerenlaak, des brasseries, distilleries, tanneries, imprimeries, moulins à papier, farine, huile, drèche, fabriques de fleurs artificielles, cordes, tabacs, pipes, savon, dentelles, etc., une société d'harmonie. C'est la patrie des peintres Hubert Van Eyck, né en 1366, mort en 1426; Jean Van Eyck, dit Jean de Bruges, qui inventa la peinture à l'huile, né en 1370; de Pierre Geans, peintre, et graveur, né en 1706; de Rutger Vessius, mort en 1545.

Niet alleen zijn er spellingsfouten in de namen van plaatsen en personen, ook werden er jaartallen foutief overgenomen. De volgorde van Vandermaesen wordt trouwens niet overal gevolgd in de kroniek.

Eens te meer wordt bewezen dat de Kroniek Caris, ondanks de interessante informatie, toch met de nodige reserve moet gehanteerd worden! Of zoals de auteur Roger Janssen het zegt: "Men hoede zich voor een kritiekloze compilatie".

H. Heymans.

''Het Heilig Wammes''

deelt ons haar activiteiten-kalender

1986/1987 mee:

Zondag 9 november 1986

Kepèl Siemkeshuvel - 9 ore - Jaorlikse H. Mès van oos vereniging in oos eige Limburgs-Maaslanse modertaal.

Dieënsdig 11 november 1986

0.11 ore - offisjeel oepening van het carnevalssezôwn 86/87.

Zaoterdig 24 jannewari 1987

Zaal St. Jansberrig - 20.11 ore prônkzitting van het Heilig Wammes.

Zondag 1 fibrewari 1987

Zaal St. Jansberrig - 14.11 ore - keinjercarnevalszitting.

Aanstèlling van de Mezeiker Jeugdprins 1987.

Zaoterdig 21 fibrewari 1987

Verkleid Prinsebal.

Goonsdig 25 fibrewari 1987

Limburgse verkleide jeugwandeltoch - ingerich doër de Kommejjèn-sjoeël - 14.11 ore.

Vriejdig 27 fibrewari 1987

Zaal Achterolmen - 20.11 ore - Carnevalsconzear.

Zaoterdig 28 fibrewari 1987

Z.D.H. Prins Carneval hilt groëte receptsie.

Zondig 1 mieërt 1987

Vasteloaveszondig - zaal parochiecentrum - 14.11 ore verkleid keinjerbal.

Maondig 2 mieërt 1987

Vastelaovesmaondig - zaal Parochiecentrum 14.11 ore verkleid keinjerbal.

's Aoves in de straote en in alle kaffees:

Awwerwetse Mezeiker Vastelaovend (gans Mezeik verkleid en poëpgek).

Dieënsdi 3 mieërt 1987

Vastelaovesdiënsdig. In de naomiddig, bezeug van Vorst Wiel, Prins Carneval en de lede van Het Heilig Wammes aan het Mezeiker Hospitaal en het bejaordehoews.

's Aoves in de straote en in alle kaffees: Kloonjendiensdig.

Gans Mezeik nog gekker es gisteren, mer den allemaol es kloonj verkleid.

Goonsdig 4 mieërt 1987

Asgoonsdig. Assekruuske hoële.

's Aoves: inzet van de vaste in alle kaffees mèt gratis hiëringe.

Donderdig 26 mieërt 1987

Het versjiëne van de jaorlikse Heilig Wammesgezèt.

Zondig 29 mieërt 1987

Internasjenale Mezeiker Hawvastenstoet.

Tony van Wijck

Wie was Abbé Janssens Jean Herald?

Onder de vele familienamen die in onze Maaseiker gemeenschap voorkomen spant de naam Janssens zeker de kroon.

Of het nu is met een 's' meer of minder in het midden of op het einde, ze zullen wel allen dezelfde Jan als stamvader gekend hebben.

Ruim dertig jaar geleden ontdekte ik op een zolder waar wij afbraak- en opruimingswerken deden, een oud vergeeld en verfrommeld boek: "Notice historique sur la Ville de Maeseyek", geschreven door M.J. Wolters, gedrukt in Gent in 1855.

De omslag draagt nog een magnifieke tekst die ik even wil citeren: "Waar men der voorouders daden eert, daer is in hert en zin en waerheid ook nog een vaderland".

Wat een sublieme tekst. Welnu op bladzijde 78 van dat boek lees ik het volgende: "Hommes célèbres nés à Maaseik". Onder de geciteerde personen vind ik daar de naam Janssens Jean Herald geboren te Maaseik in 1783, oud professor in de filosofie aan het college in Leuven.

Hij publiceerde "De geschiedenis der Nederlanden sedert oude tijden tot aan de stichting van het Koninkrijk der Nederlanden in 1815." Gedrukt in Luik in 1840.

Zijn tweede boek in het Latijn "Hermeneutica sacra" (studie over de bijbel) bewees vele diensten aan de seminaries in België en Frankrijk.

Het boek kreeg de eer om vertaald te worden in het Frans.

Wat dunkt U van die Eerwaarde Heer Janssens, onze oude stadsgenoot. Goddank dat er nog zoveel Janssensens zijn in onze gemeenschap. Moet het ons dan verwonderen dat wij heden onder deze Janssensens nog een vorst hebben?

M. Segers

Administratie
voor Ruimtelijke Ordening en Leefmilieu

BESTUUR
VOOR MONUMENTEN- EN LANDSCHAPSZORG
Provinciale Directie Limburg

3800 SINT TRUIDEN
Minderbroederstraat 6
Telefoon: 011/ 68.45.40
Toestel:

15 SEP 1986

A A N G E T E K E N D

Aan het College van Burgemeester
en Schepenen
van en te
3680 MAASEIK.

Uw brief van Uw kenmerk Ons kenmerk Bijlagen
1959/86/JG/GH 1 M.B. + plan

Betreft: **MAASEIK** : 7 monumenten en hun omgeving.
1. Standbeeld van de Gebroeders Van Eyck als monument ;
2. Perron als monument ;
3. Pompen als monument ;
4. Pand, Markt nr. 1 als monument + omg. als stadsgezicht ;
5. Pand, Markt nr.45 als monument + omg. als stadsgezicht ;
6. Pand, Markt nr.47 als monument + omg. als stadsgezicht ;
7. Pand, Boomgaardstraat nr. 8 als monument.

Ministerieel Besluit houdende bescherming als monument,
stads- of dorpsgezicht.

Mijnheer,

In uitvoering van artikel 8 van het decreet van
3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en
dorpsgezichten, heb ik de eer U in bijlage een afschrift
te laten geworden van het in rand vermeld ministerieel besluit.

Ik vestig inzonderheid uw aandacht op § 4 van
artikel 8 van voormeld decreet, waarbij voorzien wordt dat
de eigenaar of vruchtgebruiker bij ter post aangetekende
brief van deze betekening kennis zal geven aan de huurders
of bewoners, en dit binnen de 10 dagen na ontvangst ervan,
op straffe van hoofdelijke aansprakelijkheid voor het herstel
van schadeloosstelling zoals bedoeld in de artikelen 13 en 15
van voormeld decreet.

Met hoogachting,

Namens de Gemeenschapsminister van
Cultuur :
Voor de e.a. Inspecteur-Hoofd van Dienst,

De gemachtigde Inspecteur,

J. GYSELINCK.

Redactie

Jaak Bergers
Martin Boonen
John Golsteyn
Peter Graux
Herman Hendrix
Hubert Heymans
Erik Martens (emblemen en tekeningen)
Pater Sangers
Gerard Segers (cartoons)
Mevrouw Theunissen-Aendekerck
Tony Van Wijck

Medewerkers

Fernand Bollen
Louis Broens
Jan Claessens
Barbara De Bruyn
Gertie Debruyn
Arnaud Latour
Mathieu Segers
Denise Sybers
Albert Theunissen
Ghislain Vermassen

Abonnementen (of geschenkabonnementen) steeds verkrijgbaar door stor-
ting op nr. 001-0678921-94 t.n.v. 'De Maaseikenaar', Verloren Kost 86, 3680
Maaseik, met vermelding: abonnement of geschenkabonnement voor.....
(naam + volledig adres).

Benelux: 250.- fr.

Overige landen: 400.- fr.

Ieder auteur blijft verantwoordelijk voor het door hem ingestuurd artikel.

Geen uittreksel, afdruk of overname uit 'De Maaseikenaar' mag geschieden
zonder bronvermelding.

Dank voor uw medewerking.

De teksten van de volgende editie worden tegen 30 november verwacht
op de redactie.

Verantwoordelijke uitgever:

Tony Van Wijck, Maastrichtersteenweg 11 - 3680 Maaseik (B) — Druk Tonnaer Roermond